

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1069.

CHICAGO, ILL., 8. MARCA, (MARCH 8,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Tudi toleranca ima meje.
Kaj so dognali senatorji s svojo preiskavo v Pennsylvaniji?
Agenda prihodnje konvencije socialistične stranke v New Yorku.
"Kdo je kdo"—ali—Zvonko Novak poizveduje.
Kongres socialistične internacionale.
Nova delavska banka v Chicagu.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Razno iz Detroita.
Važna konferenca JSZ. v Pennsylvaniji.
Zapisnik illinoiske-wisconsinske konference J. S. Z.
Milvaška volilna kampanja.
Poročilo o nadaljni prejeti in razdeljeni podpori v vzhodnem Ohiju.

Nace Zlemberger in oni, ki ga blatijo.
Štirje slovenski sodrugi kandidirajo v pennsylvansko zakonodajo.
Zbudimo se! (J. Kotar).
Iz upravnštva.
"Drama"—predmet, o katerem bo predaval Andrej Kobal.
Klubom in društvam Izobraževalne akcije 4. okraja.
Priredbe klubov J. S. Z.

RAZNO.

Sodruška (Čulkovski).
Ivan Naglič v Kraynu umrl.
Vičipci.
Priredbe slovenskih organizacij v Chicagu.
Važno za Chicagu i okolico.
Listnica uredništva.
NAŠI ODRI:
Koncert "Zarje" v Clevelandu.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izbaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

Priredbe slovenskih organizacij v Chicagu.

Marec.

Pioneer No. 559 S.N.P.J. — V četrtek 22. marca tretja letna "Bunco Party" v dvorani SNPJ. Vstop. 35c.

Sun Glares št. 632 SNPJ., Lyons, v soboto 24. marca Hard Time Dance v Lyons Village Hall.

Pevski zbor "Lira". — V nedeljo 25. marca ob 3. popoldne koncert v dvorani S.N.P.J.

April.

Dramski odsek kluba št. 1. — V nedeljo 8. aprila komedija v treh dejanjih "Zdravnik proti svoji volji" v dvorani C.S.P.S.

Victoriana, št. 205 SSPZ., veselica 21. aprila v dvorani SNPJ.

Slovenski dom št. 86 SNPJ. — V nedeljo 22. aprila slavnost dvajsetletnice društva v dvorani SNPJ. Bogat spored, potem zabava.

Društva SSPZ v Chicagu imajo dne 22. aprila skupno priredbo v So. Chicagu.

Maj.

Klub št. 1, J.S.Z. — V torek 1. maja prvomajska slavnost v dvorani SNPJ. Na sporedu igra, petje, govori in godba.

Pevski zbor "Sava". — V nedeljo 20. maja koncert v dvorani SNPJ.

Oktober.

Pioneer št. 559 SNPJ. — V soboto 6. oktobra tretja obletna veselica v dvorani SNPJ.

Slovenski Dom št. 86 SNPJ. — Veselica v soboto 20. oktobra v dvorani SNPJ.

Dramski odsek kluba št. 1. — Dramska predstava v nedeljo 21. oktobra v dvorani C.S.P.S. To bo ob enem velika priredba v prid Doma J. S. Zveze.

Slavija, št. 1, SNPJ. — Slavnost petindvajsetletnice v nedeljo 28. oktobra v dvorani SNPJ.

November.

Pevski zbor "Sava". — V nedeljo 25. novembra koncert v dvorani SNPJ.

December.

Klub št. 1 JSZ. — V ponedeljek 31. decembra Silvestrova zabava v dvorani SNPJ.

LETO 1929.

Priredbe kluba št. 1 JSZ. bodo v letu 1929: dne 3. februarja v C.S.P.S., 7. aprila v C.S.P.S., 28. aprila koncert v dvorani SNPJ., 1. maja prvomajska slavnost.

Nada št. 102 SNPJ. — Maškaradna veselica v soboto 9. februarja v dvorani SNPJ.

(Ako naznanilo o priredbi vaše organizacije ni pravilno, sporočite nam, da ga popravimo. Če priredba ni še uvedena v ta seznam, nam sporočite datum in drugo, da jo uvrstimo.)

Ako si želite nabaviti knjige socialne, povestne ali kake druge vsebine, jih naročite od Proletarca. Eventualni dobitek od prodaje knjig se porabi za pokrivanje stroškov pri listu.

"POD LIPO"

leposlovna, poljudno-znanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo v Zedinjenih državah, Jugoslaviji, Avstriji in Italiji.

Izhaja mesečno. Stane za Ameriko \$1.50 na leto.

Kdor pošlje tri celoletne naročnine na "Proletarca" v znesku \$9.00, dobi revijo "Pod lipo" skozi vse leto ne da bi njega stalo kako vsoto. Plača jo "Proletarec".

Kdor poravna naročnino, ali se naroči na "Proletarca" z nova za celo leto (\$3.00) mu je treba dodati le še \$1, skupaj \$4, in prejemal bo skozi leto dni "Proletarca" in "Pod lipo".

Zastopnikom, ki agitirajo za razširjenje "Proletarca", sporočamo, da imajo pri dobivanju naročnin na revijo "Pod lipo" iste ugodnosti kot za "Proletarca". Poslužujte se "Proletarčevih" potrdilnih knjižic. Vselej pa navedite ime "Pod lipo", če je naročnina za "Pod lipo".

Sodrugim in somišljenikom: Za tri celoletne naročnine na "Proletarca" dobite revijo "Pod lipo".

Za 4 dolarje boste dobivali "Proletarca" in "Pod lipo" skozi celo leto. Poslužite se priložnosti. Naročila sprejema upravnništvo "Proletarca", ki je glavno zastopstvo revije "Pod lipo" za Zedinjene države.

Kedaj bo prihodnja priredba vašega kluba?

Sporočite, da se jo uvrsti v to kolono. Aktivnosti klubov se zrcalijo posebno iz njihovih priredb. Koliko jih ima vaš klub vsako leto?

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij.

Marec.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 11. marca koncert "Zarje" v Slovenskem narodnem domu.

CHICAGO, ILL. — V petek 23. marca predava v klubu št. 1 sod. Andrew Kobal o dramatikah.

PITTSBURGH, PA. — V nedeljo 25. marca konferenca JSZ. za zapadno Pennsylvanijo v Slovenskem domu, 57 Butler St.

MILWAUKEE, WIS. — Predavanje v nedeljo 25. marca v klubu št. 37 JSZ "o razvoju socialne družine". Predavatelj Ivan Molek.

CHICAGO, ILL. — V petek 30. marca predava v klubu št. 1 JSZ. dr. Andrew Furlan o zobozdravilstvu.

April.

CHICAGO, ILL. — Dramski odsek kluba št. 1 vprizori v nedeljo 8. aprila v dvorani C. S. P. S. Molierjevo komedijo v 3. dejanjih "Zdravnik proti svoji volji".

COLLINWOOD, O. — Slavnostna priredba kluba št. 49 v nedeljo 22. aprila v Slov. del. domu.

Maj.

WAUKEGAN, ILL. — V torek 1. maja prvomajska proslava kluba št. 45 JSZ. v Slovenskem narodnem domu.

CHICAGO, ILL. — V torek 1. maja se vrši v dvorani SNPJ. prvomajska slavnost kluba št. 1.

DETROIT, MICH. — Koncert klubovega pevskega zbora "Svoboda" v nedeljo 6. maja.

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 6. maja ob 9. dopoldne konferenca JSZ.

MILWAUKEE, WIS. — Majska slavnost kluba št. 37 in soc. pevskega zbora "Naprej" v nedeljo 6. maja popoldne in zvečer.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 20. maja koncert soc. pevskega zbora "Sava".

DETROIT, MICH. — Priredba kluba št. 114 JSZ., ki bo zaeno koncert klubovega pevskega zbora "Svoboda" v nedeljo 27. maja.

BRIDGEPORT, O. — Konferenca JSZ. snkrat meseca maja. Datum zborovanja določijo tajnik sporazumno s tajniki klubov in konferenčnega odbora.

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporoče datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovsanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1069.

CHICAGO, ILL., 8. MARCA, (MARCH 8,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

TUDI TOLERANCA IMA MEJE

TOLERANCA znači strpljivost. Toleranten človek vpliva na nasprotnike pomirjevalno. Trudi se ustvariti svet v katerem bi drug drugega razumeli in drug z drugim sodelovali. Boril bi se samo v mejah razuma, ne kot barbar. Tako si predstavljajo toleranco misleči ljudje.

Ampak toleranca ima tudi meje. Ako je človek, ali pokret, ali stranka, ali vera, s katero imaš opravka, taka, da hoče za vsako ceno uveljaviti svojo voljo nad tvojo, in pri tem ne izbira sredstev, je tudi zate čas, da nehaš govoriti prijazno ter začneš z vso spretnostjo odbijati udarce. Če se obotavljaš, če si neodločen, boš padel in zbudil se boš z zavestjo poraza.

Fanatizem, bil verski ali kakršenkoli, NE POZNA tolerance. Zlobnost tudi ne. Pokvarjenih tipov pa je na svetu mnogo. Bigot je "krivoverca" mučil na natezalnici, ali pa ga je pekel na grmadi. Fanatik, podžgan v strasteh, je rušil in klal kar je pač dosegel. Drhal nima niti pojma o toleranci. Je neusmiljena, kadar dere po strugi razljutenosti. Despot je enako brutalen. Je krvoločnejši od vsake drhali ker dela preudarno in ubija, muči ter zatira premissljljeno. Carji, kralji, knezi in drugi posvetni ter cerkveni mogotci, ki so klali sebi v zabavo in mučili ljudi zato da so razkazovali svojo moč in oblast, so zelo temna pega v razvoju človeka.

Človek-zver ne pozna dobrohotnosti. Strpljivost in potrpežljivost sta mu neznana pojma. Tudi svojega boga je napravil za brutalno bitje. Odušča sicer če poklekneš predenj in ga hvališ ter moliš, toda zahteva, da se pokoriš. To je netolerantno! Pošilja nadte nadloge — povodnji, sušo, lakote, vojsko, kužne bolezni in stotere druge nadloge. V svojem "neskončnem usmiljenju" preizkuša tvojo potrpežljivost — pošilja ti trpljenje, da ti ga, če ga udano prenašaš, poplača z neizmernim veseljem in večnim odrešenjem po — smrti. Kako lepo je mogotec uredil "sveta razodetja"! Prirojil jih je, da mu služijo, da mu pomagajo pri njegovem brutalnem izkoriščanju in šikaniranju brezpravnih.

Sto in sto tisoče križev stoji ob potu človekovega razvoja, in milijone in milijone je bilo

križanih na njih. Človek si je v svoji primitivnosti grenil življenje, kajti bil je barbar in današnji človek je potomec barbarskih prednikov. Dedščino instinktov, znake barbara, nosi še vedno s seboj, dasi jih poskuša krotiti. Ni pa jih še odpravil, ker ni še dosegel tolikšnega viška.

Tiran, ki je samo ukazoval, moril in ležal kot mōra na svojih podložnikih, je moral izzvati odpor, kakorkoli so podaniki potrpežljivi in molče, ali pa le godrnjaje prenašajo muke. Kadar pa je mera polna, se upro, in tedaj se navadno dogodi, da nekaterim mogotcem odlete glave. Ljudstvo je nekaj časa svobodno, oziroma misli da je; komaj se zave, že vidi, da ga imajo v pesteh novi diktaforji.

So na svetu ljudstva, ki toleranco že precej dobro pojmujejo in boji med njimi niso več boji z ognjem in mečem, z ječami in vislicami. Veliko pa je še dežel, v katerih so boji še vedno primitivni, v katerih razumejo samo zmago in uničenje. "Ti mene ali jaz tebe".

Boj je v naturi in znači življenje. Med bojem in bojem pa je razlika. Borba je potrebna. Ni pa potrebno, da bi morala biti med človekom in človekom brutalna.

Razumen človek je tudi toleranten, ako je ČLOVEK. S strpljivostjo in pametnim delom, s svojo poštenostjo daje dober vzgled drugim. Stori pa napako, če daje koncesije onim, ki se bore proti njemu zato, da ga uničijo in iztrebijo.

Kar velja glede tolerance v tem širokem pomenu, velja tudi v ožjem.

Toleranca Ameriške delavske federacije napram ameriškemu kapitalizmu je v prid izkoriščevalcev in v škodo delavcev. Ni potrebno, da bi propagirala "krvavo revolucijo"; potrebno pa je v nji spoznanje, da interesi delavcev in interesi profita niso enaki. Če bi to razumela, bi nehala verjeti v evangelij prijateljskega sporazuma z onimi, katerim je profit edina svetost.

Stalin ni maral biti toleranten napram opoziciji Trockija, Zinovjeva in drugih; zatrl jo je, voditelje pa je poslal v pregnanstvo. Hotel se je iznebiti, da bi ga ne motila pri njegovem delu. Ali zatrl jo ni in v slučaju, da njegova

gospodarska politika ne bo uspešna, se bo pojavila hujše kot prej.

V Zedinjenih državah je nestrpljivost razširjena posebno med delavstvom. Udarjeno je s slepoto frakcijskih bojev. Čim radikalnejše, več ima "frakcij". Pokojni komunistični voditelj Ruthenberg ni bil prav nič toleranten, ko je enkrat dobil nad svojo stranko oblast; vojeval se je proti vsakomur v nji, ki mu je ugovarjal, proti vsakemu, ki je stremel po vodstvu na njegov račun.

V unijah delavstva oblačilne industrije v tej deželi, posebno v eni uniji, trajajo že več let občutni boji med "levimi" in "desnimi"; levi pod vodstvom takoimenovanih komunistov so od vsega začetka vodili boj po načelu: Mi, ali vi! Na "desni" so poskušali biti tolerantni in so dajali koncesije. Ko so videli, da opozicija noče nič drugega nego oblast, so se vrgli v boj. Posledica je nazadovanje nekdanj mnogo obetajoče unije, ki smo jo kazali delavstvu za vzor. Boj proti fanatični nestrpljivosti pa je težak zato, ker je fanatizmu lahko zbegati maso, da zasovraži one, ki apelirajo na njen razum.

Unija premogarjev, ki se bori, da ohrani vsaj to kar imajo, krvavi ne samo radi zunanjih naskokov, ampak vsled netolerantnosti v svojih vrstah.

Dolgo so mnogi socialisti vpraševali: Čemu boj proti komunistom? Saj smo vsi eno, imamo enak cilj, ene in iste sovražnike! Bili so v zmoti in kdor še tako misli, je v zmoti danes. Ameriška komunistična stranka obstoji še vedno z namenom borbe proti socialistični stranki. S svojo bigotsko intoleranco je služila samo namenom kapitalizma — če še tako nevedoma, dejstvo je, da mu njena taktika služi. Dosegla je, da je nekdanj že precej močna socialistična stranka v povojnih letih skoro impotentna; ni pa prišlo na njeno mesto NIČESAR, kar bi bilo BOLJE OD NJE. Treba jo je torej graditi znova. Gradi se jo naravno za boj proti obstoječi uredbi, proti izkoriščanju in korupciji. Bore pa se proti nji vendar najbolj — "komunisti". Čemu? Mar v interesu delavstva? Ne, kajti radikalne besede so jim samo slepilo. Zato pa si zapomni pravilo: Kadar imaš opravka z nasprotnikom, ki je odločen da te uniči, vrni mu miho za drago, če ni boljšega izhoda.

Toleranca je lepa stvar. Ne moreš pa biti toleranten z ljudmi, oziroma s pokreti, ki so ji nedostopni. Bilo bi dobro, če bi razumela to resnico tudi naša napredna delavska javnost, pa bi razni hujskači in demagogi ne nastopali tako oblastno. Kadar te napada brezvesten tip, z namenom da te zbije, ni nikjer nobenega zakona, ki bi zahteval, da moraš biti "dober" napram njemu. Bodi človek med ljudmi ki so LJUDJE, in v interesu ljudi je potrebno, da nisi "toleranten" tam kjer je toleranca interesom splošnosti škodljiva.

Kaj so dognali senatorji s svojo preiskavo v Pennsylvaniji?

Senatorji Gooding iz Idahe, Pine iz Oklahome, Wagner iz New Yorka in Wheeler iz Montane so bili v zveznem senatu izvoljeni v posebno komisijo z nalogo, da preiščejo stavko premogarjev v Pennsylvaniji in drugo kar je z njo v zvezi.

Senatorji so odšli, se ustavili v Pittsburghu in začeli z zaslišavanjem. Mnogo časnikarskih poročevalcev je bilo z njimi. Spremljal jih je tudi podpredsednik unije premogarjev Phillip Murray, ki je vodilna glava stavke v Penni. Eden reporterjev je opozoril gospode senatorje, ki so se vozili v limozinah, na palače baronov, ki lastujejo rove. Kajti Pittsburgh ni le mesto dima in delavcev; po brdih, v najlepših krajih, so vile familij, katere lastujejo in gospodarijo nad usodo premogarjev in nad Pennsylvanijo. Eden njih je vodilni politik republikanske stranke in odločujoč član Coolidgove administracije. To je multimilijonar, baje tretji najbogatejši Amerikanec, Mr. Mellon, finančni tajnik v ameriški vladi.

Potem so se senatorji peljali v selišča premogarjev. Videli so mizerijo in so se zgražali. Pri izpraševanju so dognali, kako brutalna je oblast baronov in države proti ljudem, ki bi radi živeli vsaj malo kakor ljudje. In so se zopet zgražali. V enem kraju, kjer je "vesten" sodnik prepovedal stavkarjem celo peti cerkvene himne, so gospodje senatorji peli skupaj z rudarji prepovedane verske pesmi.

In potem so še izpraševali, in še izpraševali. Videli so družine, ki ne morejo nikamor — ki so tam kjer so in čakajo dela ali — konca. Izvedeli so, kako so kompanije celo bolnike izganjale iz stanovanj, in izvedeli so, kako so bolne matere in očetje v tugi preganjanja in v bedi podlegli.

Veliko snovi za resnične povesti.

In kaj sedaj? Po desetih mesecih stavke se je ameriški senat, smatran za prilično pošteno, precej liberanlo zakonodajno telo, spomnil, da bi bilo zelo primerno preiskati stavkovno situacijo v Pennsylvaniji. Senatorji, ki so tvorili komisijo, oziroma jo še tvorijo, niso kompanijski ljudje v pravem pomenu te besede. Večinoma so občevali s stavkarji prav prijazno in simpatično. Naredili pa ne bodo zanje ničesar. Ne morejo, ker so v strankah, ki tega ne dopuste. Njihovo poročilo bo obsodilo kompanije, obsodilo bo marsikoga in navedlo bo, v kako mučnih okolščinah in kako bedno žive stavkarji in njihove družine. Grajana bo kompanijska policija, grajan bo indirektno ta ali oni sodnik, nato bo sledil kratek apel na dobra srca brezsrčnih kompanij, zatem bo pika in konec.

Ameriška premogokopna industrija je za kapitalistično gospodarsko uredbo predorasla. Zahteva, da se jo socializira. Senatorji pa si tega kot komisija ne upajo povedati. Razni kapitalistični ekonomski veščaki, mnogi senatorji, bivši governer Pinchot in še marsikdo iz vrst kapitalističnih strank priznava, da bi bila najboljša rešitev socializacija.

Ampak, za božjo voljo, to je že košček socializma! Kapitalistične stranke pa si osvajajo le toliko socialističnih točk, da jim služijo za slepilo. Premogokopne industrije sedaj še ne mislijo socializirati. Kaj njim, če je vrženih v bedo par milijonov ljudi — socialističnim teorijam se ne sme dati priznanja. In če bi bilo delavstvo razumno tako kakor ni, bi imelo stranko, katera bi zastopala samo delavstvo, in ne imeli bi bede med premogarji, o kateri govori tudi senatna komisija, ne da bi bila v stanju predlagati uspešno zdravilo.

Agenda prihodnje konvencije socialistične stranke

Dne 14. aprila bo otvorjena v New Yorku konvencija ameriške socialistične stranke, ki bo nominirala predsedniškega in podpredsedniškega kandidata, ob enem pa bo razpravljala in sklepala o rečeh, ki so za stranko kot za ameriško delavsko gibanje v splošnem življenjskega pomena.

V kolikor nam v tej številki dopušča prostor, bomo omenili le najvažnejše točke agende.

Imela bo pred seboj predlog, ki pravi, da naj bo platforma čimkrajša, naj se z vprašanjem prohibicije sploh ne peča in naj označuje samo temeljni cilj socializma. Sentiment med konstruktivnimi krogi stranke pa je, naj bo platforma kratka, toda naj ne obljubljuje reči ki so oddaljene, ampak naj naglaša najbolj minimalni program, ki je delavskemu ljudstvu najbližji.

Imela bo predlog, ki pravi, naj se strankino stališče glede prohibicije, sprejeto na prošli konvenciji v Pittsburgu, briše, ker da za delavstvo nima pomena. Sentiment med najvplivnejšim delom stranknega članstva pa je, da se obstoječa točka strankine platforme potrdi tudi za v bodoče. Ona pravi, da prohibicija kakršna je, je v praksi samo vir dohodkov korumpiranim uradnikom, medtem ko pijačevanja ni odpravila. Stranka priporoča distribucijo in produkcijo alkoholnih pijač pod strogo, pošteno državno kontrolo. To je, izloči naj se privatni profit, pa bo doseženo v smeri treznosti več kot z najfanatičnejšimi postavami današnje prohibicije.

Lokal stranke v Horiconu, Wisconsin, predlaga konvenciji, da naj socialistična stranka

ustanovi tudi zavarovalninski oddelek. O tem predlogu kakor o vseh drugih je razpravljal tudi klub št. 1 v Chicagu, ter se izrekel proti iz razloga, ker je določena prvič mala članarina, in drugič, kjer je bolje, da si stranka išče prijateljskih stikov z obstoječimi podpornimi organizacijami.

Zelo važna bo razprava o predlogu v agendi za agitacijo med ženstvom.

Jako dalekosežen je predlog za ustanovitev strankinega tehničnega biroja, v katerem bi bile zastopane vse veje znanosti. Konvencija bo razpravljala o njem in ga skorogotovo sprejela v kolikor bo izvedljiv.

Imela bo pred seboj predlog, da se socialistična stranka izreče za pristop Zedinjenih držav v Ligo narodov. Na zadnji konvenciji je Morris Hillquit vodil agitacijo za pristop te dežele v Ligo, kongresnik V. L. Berger pa je vodil protivno strujo. Vprašanje je bilo odloženo v razpravo prihodnji konvenciji.

Razpravljala bo o predlogu, da se smatra samo tiste liste za uradno socialistične in jim bo stranka dala oporo, ki so last organizacij v katerih imajo socialisti odločujočo besedo, nikakor pa ne bo odobrila za socialistične tiste liste, ki so privatna svojina. V istem smislu bo imela pred seboj predlog glede knjigaren.

Razun teh bo razpravljala o predlogih glede municipalnih volilnih kampanj, svoje ustave, strokovnih unij, agrikulture z ozirom na farmerske organizacije, o Rusiji in komunistih, o reorganizaciji socialistične stranke itd. Naše čitatelje bomo obvestili o vsakem važnem dogodku in sklepu v ameriškem socialističnem gibanju, klubom JSZ. pa priporočamo, da o predlogih za agendo strankine konvencije, katere so sprejeli v pismih, na svojih sejah razpravljajo, o zaključkih pa poročajo v "Proletarca". Tajništvo JSZ. bo skrbelo, da pridejo želje našega članstva pred konvencijo v New Yorku.

Nova delavska banka v Chicagu

Nekateri vodilni čikaški trade-unionisti so decembra prošlo leto imeli po več sestankih ustanovno sejo za organiziranje nove delavske banke, ki naj bi imela okrog \$500,000 ustanovnega kapitala.

Vsak korak k gospodarski osamosvojitvi delavstva bi bilo pozdraviti, če bi imele vse take akcije za seboj dovolj moralne podpore delavskega ljudstva in pa če bi bile izvajane od oseb, katerim so delavski interesi prvo in ZADNJE. Delavske banke so DELAVSTVU potrebne, toda morajo biti DELAVSKE in služiti morajo le DELAVSKIM interesom. Če se ne ravnaajo po teh pravilih, se od drugih ne razlikujejo.

ČULKOVSKI:

SODRUGA.

VINKO in Anza sta bila rudarja v Hraščniku. Prvi doma iz Dolenjskega, drugi iz Savinjske doline. Na hrani in stanovanju sta bila pri Kavškovi vdovi, ki je živela za streljaj daleč od kolonije v majhni koči z dvema sobicama, ki jo je njen pokojni mož z dovoljenjem uprave zgradil na rudniškem svetu, deloma iz kamenja in kosov stare opeke, deloma iz kosov trde žindre in lesnih odpadkov, ter jo je od zunaj in od znotraj čedno ometal in pobelil.

On sam se je sadu svojega truda veselil le par mesecev. Nekoč je bil zaposlen pri šahtu s spuščanjem gradbenega materiala v podzemlju. Naložili so pa preveliko težo v kletko in zavore pri spuščalnem stroju, ki je bil še primitivne, stare konstrukcije, niso vzdržale, a zasilna priprava na kletki, ki bi naj v slučaju nevarnosti isto zadržala sredi šahta, je bila zarjavela in ni funkcionirala. In tako se je zgodilo, da je naložena kletka, na kateri se je nahajal tudi Kavšek, s strahovito brzino zdrčala v globino, kjer se je na dnu kot brezoblični kaos kamenja, lesa in železja zarila globoko v blato, iz katerega so še le po dvanajdnem naporu potegnili do nespoznanja razmesarjeno Kavškovo truplo.

Govorilo se je o dogodku celih štirinajst dni. Rudarji so bili razburjeni in nekateri so celo javno kritizirali pogubno brezbržnost uprave, ki je sicer vedno priganjala pri delu, za varnost se pa ni brigala. Pod pritiskom tega dogodka je dala nato zamenjati na spuščalnem stroju neke pomankljive dele z novimi, kovači so zgradili novo kletko in zasilna priprava se je zamenjala z novo.

V šahtu se je promet vnovič vzpostavil, a spočetka je rudarje vendar obhajala neka hladna zona, kadar so morali izročiti svoje življenjske varnosti pletene vrvi, na kateri je kletka visela, in ko so prihajali do dna, na kraj nesreče, so domnevali videti blatno in okrvavljeno Kavškovo truplo ter so brzo zapuščali prostor, ki jim je bil memento njihove nevarne eksistence.

Kavškovi vdovi je uprava dovolila, da sme ostati v svoji koči pod pogojem, da se drugič omoži ali da vsaj vzame druge rudarje na stanovanje, ki bodo rudniku služili. Dobivala je po možu milostno pokojnino, ki je komaj zadoščala za mleko, ostalo si je pa morala prislužiti s pranjem, šivanjem in oskrbovanjem svojih podnajemnikov, "puršov".

Vinko je bil še mlad fant, naravnost od kmetov, kjer ga je polna hiša bratov in sester, ki so do pusta pojedli vse kar so pridelali na majhnem zemljišču, pognala po svetu za zaslužkom. Prinesel je s seboj v svoji škrinjici še mašne bukvice, ki jih je dobil pri birmi in pa

rožni venec, ki mu ga je dala mati na pot. Vendar se je teh stvari v novih razmerah vedno redkeje posluževal in nazadnje jih je hranil v škrinjici samo še kot drag spomin na svojo otroško dobo.

Anza je bil pa že zrel izkušen mož, ki je že nekaj sveta videl. Delal je že v Zagorju, Koeflachu, in je prišel nazadnje iz Leobna. Njegov oče je umrl za jetiko v Trbovljah, a mati je živela pri svoji hčeri, ki je poročila nekega strojnika. Bil je Anza, kar se pravi, soliden delavec, skrbel je da je bil vedno dostojno oblečen in gospodinji je redno plačeval za oskrbo. Le ob prilikah plačilnega dne se ga je še tu in tam po stari tradiciji rad malo preveč nasrkal, vendar ne toliko, da bi bil kedaj kje obležal in pretepop se je izogibal.

Vinko se je koj spočetka udal njegovemu vplivu. Pozorno je poslušal njegova pripovedovanja o doživljajih, o tem, kake jame so drugod, kake kolonije in ljudje, in koliko se kje zasluži. Tudi sam je zaželel videti nekoč vse te kraje in poskusiti kruh še drugod, koder najbrž ni tako grenak. Postala sta sčasoma dobra prijatelja, tembolj, ker sta oba delala na isti zmeni in sta potemtakem uživala prosti čas skupno, bodisi doma, kjer sta vrgla za kratek čas karte ali popravljala kaj pri koči, bodisi na skupnih sprehodih. Gotovo bi si bila ostala dobra prijateljca za vedno, da ni bilo nekaj, kar je njuno prijateljstvo sčasom skalilo.

Njuna gospodinja je imela hčer, osemnajstletno Hanko, ki je pomagala svoji materi gospodinji. Spočetka je bila napram novima "puršema" zelo rezervirana, skoraj da se ju je nekam bala. Kadar jima je bilo treba nesti v njuno sobico vode za umivanje ko sta prišla vsa črna z dela, ali kosilo, je vedno nekam nerodno postavila posodo na stol ali na mizo, in je v zadregi se smehljaje, ritenski izginila skozi vrata. Tudi njima je bilo ob njeni navzočnosti nekako nerodno, svoje želje in naročila sta javljala spočetka vedno le njeni materi in če je Hanka prišla, da pospravi njuno sobo, sta se vedno takoj umaknila ven na vrt.

A trajno sožitje je raztajalo počasi to obojestransko nezaupljivost. Iz molka so se izcimile kratke uslužljive fraze, iz teh daljši vsakdanji pomenki in nazadnje se niso izogibali niti nedolžnih šal. Zlasti Vinko je bil ob takih prilikah ves razigran, če je le mogel je Hanki kaj ponagajal, ta pa se je maščevala s tem, da ga je obrizgala z mrzlo vodo, kadar se je do pasu razgaljen umival po končanem "šihtu". Anza je z nekakim očetovskim pokroviteljstvom sledil za njo in ji je le včasih pomenljivo pomežiknil, da je pri tem zardela do ušes. Hanka ni nobenega posebno odlikovala, z obema je bila enako prijazna, obema je z enako vestnostjo zašila, če sta imela kaj raztrganega in vsako soboto oprala delovno obleko.

To skrbnost sta povračala s tem, da sta skrbela za kurivo pri hiši. Vsak "šiht" sta prinesla

domov bodisi butaro lesnih odpadkov ali grudo — premoga. Če je šla Hanka s škafo po vodo, je gotovo priskočil eden ali drugi, včasih pa oba, da sta ji pomagala vodo prinesiti. Na plačilni dan se gotovo nista vračala praznih rok domov. Vinko je prinesel Hanki v svilen papir zavitih bonbončkov, Anza pa pisano rutico. In še njene matere sta se spomnila včasih s kakšnim predpasnikom. Za opoldne pa sta obe povabila na kozarec vina k Logarju ki je za plačilni dan vedno najel muzikanta. Hanka je rada plesala zdaj z enim zdaj z drugim, a niti Vinko, niti Anza se ni mogel pohvaliti, da mu daje pritem prednost.

Sosedje so marsikaj ugibali in delali račune, kedaj bo pri Kavškovih "ohcet", vendar si niso bili edini v tem, kateri izmed obeh bo ženin.

(Dalje prihodnjič.)

"Kdo je kdo", ali—Zvonko Novak poizveduje

V eni Cankarjevih iger (Pohujšanje v dolini šentflorjanski) vprašuje "tisti ki je", če je on to kar misli da je, ali ni. Muči se s tem vprašanjem in ga razvija "na dolgo in široko".

V enakih škripcih kot Cankarjev vrag je "Frank", "Charles" itd. Njegov duhovni sorodnik Zvonko Novak ga je predlagal v društvo št. 1, SSPZ., nekako istočasno kot je bil predlagan v društvo "Francisco Ferrer" SNPJ. Slednje ga je odklonilo, št. 1 SSPZ. pa ga je pod vplivom Zvonko Novaka sprejelo, ker ga ne pozna. Vrhovni zdravnik SSPZ., ki končno odločuje kdo je zdravstveno sprejemljiv in kdo ne, je zaključil, da je Zvonkov kandidat za mnogo funtov prelahek.

Zvonko se sedaj togoti, kajti v Chicagu ni toliko vetra, da bi takega lahkega člana odnesel v jezero ter bi bilo treba vsled tega predčasno bogzna kakšnim dedičem izplačati posmrtnino. Frank-Charles itd. se je potem preselil v Detroit, da pridobi "na vagi".

Ko je Zvonko tole aferico moral pojasniti seji društva št. 1 SSPZ., se je društvo (tako piše Zvonko), zavzelo zanj ter izvolilo odbor treh članov, da dožene, katero izmed raznih imen je pravo ime prelahkega kandidata. Kaj ima v tem slučaju ime opraviti s težo, je uganka, kajti po imenih je Zvonkov kandidat celo pretežak.

Prišlo nam je v roke pismo, ki ga je poslal zagovornik in predlagatelj prelahkega kandidata, v katerem prosi urednika "Vestnika" Franka Novaka, naj mu pojasni, ali je "Frank Novak" res to kar pravi da je, ali ni. Zvonkovo pismo se glasi ovako:

Mr. Frank Novak,
442 National Ave.,
Milwaukee, Wis.

Dne 24. februarja, 1928.

Cenjani:

Nerad, zelo nerad Vas nadlegujem. Ali ker gre v tej zadevi za poštenje našega društvenega člana in pa za dobrobit Slovenske svobodomiselné podporne zveze, sem takorekoč prisiljen v to.

"Delavčev" urednik g. Frank Novak je zaprosil za sprejem v našo Zvezo. Naše društvo števil. 1. ga je pravilno sprejelo na podlagi zdravniškega izpričevala, ki ga je dal naš društveni zdravnik dr. John Zavrtnik. Vrhovni zdravnik dr. Kern pa ga je odklonil, češ, da je prelahek za našo Zvezo.

Društvo pa se je potegnilo za člana ter imenovalo tričlanski odsek, da ta preišče celo zadevo in obenem dožene, da-li je pristopil omenjeni rojak k našemu društvu pod pravim imenom, ali ne.

Ker sem jaz slučajno predsednik imenovanega društva je meni poslal g. Frank Novak iz Detroita, Mich., izjavo, v kateri je rečeno tudi tole: "Leta 1923. sem prišel v to deželo in bil zaposlen pri Delavski Sloveniji, Milwaukee, Wis., kot upravnik lista. Pri istem listu je bil za urednika Frank Novak, ki torej ima isto ime kot jaz. Ker sva oba bila enakih imen, dogajalo se je, da sem jaz odpiral pisma, ki so bila namenjena njemu, in on pa zopet moja. Končno, da se ti neljubi sitnosti izognemo, sporazumeli smo se, da eden izmed naju izpremeni krstno ime. Ker je on že poprej živel v Ameriki pod svojim pravim imenom Frank Novak, zato sem jaz spremenil moje ime Frank v Charles.

Prosim, izjavite pismeno, da-li je ta Novakova izjava resnična, ali ne. Pri društvih je najbolje, če ima človek vsako stvar črno na belem.

Upaje, da mi storite to uslugo, Vas iskreno pozdravljam, se Vam vnaprej zahvaljujem ter ostajam Vam vdani
Zvonko Novak.

Če je odboru res na tem, da ugotovi pravo ime Zvonkovega kandidata v društvo, naj poizve, kako so oglašali tedanji zaupni "drugovi" novega urednika "Delavske Slovenije", katerega so dobili iz Berlina. Nekaj informacije mu da lahko tudi tisti funkcionar hrvatske dvorane v Detroitu, iz katere ga je policija vrgla ven zato, ker je vprašal odklonjenega kandidata šta je šta. Morda dobi odbor ključ do te misterioznosti ako mu odklonjeni kandidat preskrbi one izvode "Delavske Slovenije", v katerih so priobčeni članki o delovanju E. Bartuloviča na Slovenskem. Naloga torej ni težka. Ako ni tudi Zvonko prelahek, bo prav lahko "dognal" če je njegov kandidat to kar pravi da je, ali pa si menja imena radi "romantike". Sicer pa Zvonko v tem slučaju ni tako naiven kot se dela.

Če ni društvo št. 1 SSPZ. preveč zaposljeno, mu priporočam, da izvoli še en odbor, ki naj dožene, čemu se ultrakonservativec, bivši urednik katoliškega "Amerikanskega Slovenca" Mr. Zvonko Novak tako poteguje za "ultrarevolucionarja" nedognanega imena? Zvonko Novak je napisal članek proti točki v pravilih SSPZ., katera določa, da stavkokazi ne morejo biti člani. Pravi, da je krivična, da ni greh če se odrečejo solidarnosti in postanejo stavkokazi. Njegov "komunistični" zaveznik pa blati take jednote, češ, da so prekonservativne in napada odbore, ker so se "zvezali z baroni proti premožarjem".

Evo, tu imate dvojico, pa si jo naglejte! Slaba je kakor jo obračate, z imeni in brez imen.

V PRIHODNJI ŠTEVILKI

Ali je parlamentarizem prišel v stadij poloma? Čemu toliko strank z zastopstvi v zbornicah? Ali izgublja ljudstvo zanimanje za volitve? Na ta vprašanja bo odgovoril članek v prihodnji številki. Čitajte v tej številki članke "Tudi toleranca ima meje", "Kdo je kdo —", članek o napadih na N. Žlembergerja in druge. Zelo zanimivi so dopisi. Prečitajte jih.

Nace Žemberger in oni ki ga blatijo

V tem članku bomo navedli par stvari v dokaz, da se pod masko "komunizma" in "revolucionarnih" fraz lahko skrivajo najbolj pokvarjeni ljudje. Slabo pa je, če so taki pokvarjenci "voditelji". Eden njih je zloglasni urednik lista, kateri izhaja namesto pokojne "Del. Slovenije". Njegova taktika je ne samo provokatorska, ampak poleg tega toliko strupena, da okuži razum vsakemu, ki se ravna po njegovih zapovedih, in vsakemu, ki verjame njegovim lažem.

Kot že poročano, je neka Marija Dernač, ki živi v Neffsu, O., priobčila v "Delavcu" z dne 16. feb. dopis, iz katerega naj bo ponovno citirana sledeča laž: ". . . Dobro mi je še v spominu ko je Nace fehtal l. 1914 v imenu vseh društev in klubov v vzhodnem Ohio, ko smo bili na štrajku. Takrat se ga je opomnilo, da naj še našemu društvu, oziroma klubu daruje . . . a je delil kakor ip komur je sam hotel, da se je potem vse pri njemu zapilo. Jaz sem napisala nič več kot čisto resnico . . ."

Če bi samo rekli, da dopisnica s pomočjo provokatorja in pod pokroviteljstvom Sepiča vedoma laže, bi za nekatere čitatelje ne zadostovalo. To kar dolži Žembergerja, je veliko. Komur stvar ni znana, je lahko pod vtisom, da je Nace Žemberger takrat nabral par tisoč, razdelil pa jih je pijancem, da so "podporo" potem pri njemu zapili.

Ne Nace Žemberger, ne naselbina Glencoe ni l. 1914 podvzela nobene "fehtarije" v pomoč svojih stavkarjev. Ga. Dernačeva ima torej jako slab "spomin".

Leta 1914 in 1915 so bili premogarji v vzhodnem Ohiju na stvaki 14 mesecev. Premogarji v Glencoe, kateri so delali v "Delare majni", pa so bili na stvaki že poprej 24 mesecev; stavka v tem rovu je nastala radi odslovitve zaupnikov unije. Slovenci na Glencoe so bili že v tej lokalizirani stvaki zelo prizadeti in potem še v splošni stvaki.

Enkrat pomladi l. 1915 je klub št. 2 JSZ. apeliral na delavce v drugih naselbinah za pomoč slovenskim rudarjem na GLENCOE, torej ne v imenu vseh društev in klubov, kot piše Marija Dernač. Apel je navajal za opravično dejstvo, da ko so rudarji drugod še delali, so bili ekonomsko veliko bolj prizadeti kot drugi.

Klub št. 2 s tem apelom ni bil usiljiv, ampak je navedel le dejstva. Prispevali pa so za rudarje v Glencoe sledeči: Klub št. 1, Chicago, \$5; čikaški sodrugi in Narodna tiskarna \$21; Livingston, Ill., \$1; klub št. 132, Pueblo, \$2.55; klub št. 89, Lorain, O., \$2.50; klub št. 128, Nokomis, Ill., \$6.30; klub št. 18, Canonsburg, Pa., \$10; Bolniško podporno in penzijsko društvo, Livingston, Ill., \$5; klub št. 91, Stone City, Kans., \$8; Blaž Mezori in Fr. Kogovšek, Corona, Kans., \$2; klub št. 62, Youngstown, O., \$1.85; Fr. Knafelc, Edmond, Okla., \$1.60; klub št. 64, Livingston, Ill., \$5. Skupaj \$71.80.

Teh \$71.80 ni razdelil Nace Žemberger, ampak seja kluba št. 2 med glencoeške Slovence, ki so bili do te podpore upravičeni vsi, razun dveh. Eden je bil trgovec, drugi pa je delal na svoji farmi.

Takrat se ni v Glencoe nihče Slovencev pečal s prodajanjem alkoholnih pijač. Nace Žemberger se ni nikoli. Ironija je, da ga je butlegarstva obdolžila oseba, ki je sama v tem poslu in si je z njim pridobila premoženje. "Komunistično", kaj?

V sedanjih stvaki prosijo razne naselbine s posebnimi apeli za podporo. To vidite v listih. Mnogi pri-

spevatelji pošljejo nabrane reči direktno kaki naselbini samo zanjo. Mar je to greh? Ali ni imela naselbina Glencoe tedaj v okolščinah v kakršnih se je nahajala enako pravico?

To pojasnilo torej dokazuje: *Da apel iz naselbine Glencoe ni bil poslan v imenu vseh društev in klubov v vzhodnem Ohiju, kot trdi Marija Dernač; apel je postal klub št. 2, ne posameznik; podporo je razdelila klubova seja, in ne samo enim, pač pa vsem, ki so bili do nje upravičeni. Pri Nacetu jo ni nihče zapil, ker ni ničesar prodajal.*

Ker Marija Dernač pravi, da je napisala nič drugega kakor čisto resnico, je jasno, da je vedoma napisala laž, in da jo "podpre", ji je dala ime "čista resnica".

Lotili so se Žembergerja, ker jim je trn v peti. Ne morejo svobodno izrabljati društev SNPJ., ob enem pa imajo v njemu nasprotnika, ki pozna njihove namene in metode ter jih razgalja.

V "Delavcu" z dne 1. marca ima neka Helena Markun, ki živi istotako v Neffsu kot omenjena Marija Dernač, dopis, v katerem pravi tudi tole:

"Ko je Wheeling Lake Erie Co. No. 7 proglasila, da bo obratovala pod odprto delavnico, zbrala se je ogromna množica ljudi za izvrševanje stavkovne straže. . . . Prišli so rudarji, rudarske žene in otroci in kljub hudemu mrazu stali na straži. . . . Lahko rečem, da skoro nobenega ni manjkalo na straži izvzemši "junškega" Naceta, ki je ostal doma, da varuje svojo bajto. Temu se ne čudim, ker za Naceta še ni prišla 12. ura in on še čaka. Mogoče čaka na božji blagoslov. . . ."

Ljudje, ki so začeli s tem bojem, so se že umazali. In se bodo še bolj.

Malo jih je, ki so se borili v stvakah toliko kot se je Nace Žemberger. On ni "novinec", kot je npr. "urednik" Nevesekdo in drugi, ki ga blatijo. Star je 60 let. Pred nekaj leti je izgubil pri delu eno oko. In ni piknik — izgubiti oko — na starost.

Vsled te nesreče ima pri kopanju premoga veliko več truda, ker mora napejati vid. Ima ga pri čitanju in pisanju, in včasih se potoži, da je vedno težje. Pa vendar gre po naselbinah, bodri, uči in organizira.

Koliko jih je med delavci, ki bi bili lojalni delavski stvari toliko let in neprestano, kakor je Nace Žemberger?!

Če bi imeli ljudje, katere sta zavedla Sepič in detroitski "urednik", kaj sramu, bi prišli k "staremu Nacetu" in bi mu segli v roke ter ga prosili odpuščanja.

***

Kongres socialistične internacionale bo meseca avgusta v Bruslju.

Kongres socialistične delavske internacionale se bi imel po zaključku prejšnjega kongresa vršiti v Londonu. Ker pa je angleška delavska stranka vsled velikih bojev z vlado v času generalne stavke imela ogromne izdatke in ne bi mogla prevzeti nase stroškov v zvezi s tem kongresom, so zastopstva vodilnih delavskih (socialističnih) strank v sporazumu z eksekutivo Internacionale določila Bruselj v Belgiji za sedež prihodnjega kongresa, ki prične zborovati 5. avgusta t. l. Razne komisije, ki proučavajo vprašanje kolonij, narodnostnih manjšin, carinske in druge probleme, se snidejo teden pred kongresom. Računajo, da bo kongres zboroval teden dni.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

ŠTIRJE SLOVENSKI SODRUGI KANDIDIRAJO ZA POSLANCE V PENNSYLVANSKO ZAKONODAJO.

LATROBE, PA. — Po letu odmora sem se lotila zopet dopisovanja. Delavske razmere so tod kakor po vseh krajih. Brezposelnih je mnogo. Nekateri delajo tu in tam kak dan, takih, ki imajo stalno delo, je pa malo. S prosperitetu se torej ne moremo hvaliti.

V delavskem političnem gibanju imamo tudi teškoče, kot menda povsod. A tu in tam se vendar malo zdramimo. V nedeljo 19. feb. se je vršila redna mesečna konferenca socialistične stranke okraja Westmoreland v Greensburgu. Razun o drugih točkah smo razpravljali o letošnji volilni kampanji in nominirali kandidate za socialistično listo. Nominirani so bili tudi štirje slovenski sodrugi za poslanske kandidate v pennsylvansko General Assembly v prvem in drugem distriktu, ki so: Joseph Žabkar, Joseph Škoda, Anton Zornik in John Langerhole. Dva sta rudarja, Zornik je trgovec na Herminiju in Langerhole je upravitelj zadrudne prodajalne na West Newtonu. Vsi so zavedni delavci, vsi se morajo boriti za svoj obstanek in razumejo teškoče delavstva ter se bore za njegove interese. Pennsylvanska zakonodaja rabi delavske poslance — to dokazuje sedanji boj premogarjev in še marsikaj drugega. Sodrugi, somišljeniki, vi, jugoslovanski delavci, ali ste pripravljene agitirati za svojo delavsko listo in skrbeti, da bodo naši, ki so tudi vaši kandidati, izvoljeni?

Storite, kar vam veleva dolžost, ne v korist koga drugega, ampak v svojo, — kar znači: Delavci, delajmo in glasujmo ne samo za druge, ampak ZASE.

• Mary Fradel.

MILWAUŠKA VOLILNA KAMPANJA. Komu boste oddali svoj glas?

MILWAUKEE, WIS. — Dne 13. marca se vrše nominacijske volitve za županske in druge kandidate v upravo mestne občine. Socialistični kandidat za župana je Daniel W. Hoan, ki je v času svojega županovanja pokazal, da je za to mesto ne samo sposoben ampak da je župan, kakršni bi bili potrebni v vseh mestih, pa ne bi imela toliko korupcije, zločincev in zločinov. Milwaukee je eno najvarnejših večjih mest v Ameriki. To se pravi, v vsakem, šteto po odstotkih na vsakih 10,000 prebivalcev, se dogaja veliko več zločinov kakor v tem mestu. Milwaukee ima policijski aparat, ki ni okužen s korupcijo. Ima sodnike in mnoge funkcionarje, ki sodelujejo med seboj v interesu ljudstva tega okraja. To je največ zasluga socialistov. Kajti če bi mesto ne imelo že toliko let socialističnega župana, močno skupino mestnih odbornikov in drugih funkcionarjev, če ne bi imelo socialističnega dnevnika in aktivne socialistične organizacije, bi bila korupcija in tolovajstva v Milwaukeeju ravno tako "v cvetju" kot so npr. v bližnjem Chicagu.

V interesu našega mesta torej je, da v torek 13. marca glasujemo za nominiranje socialističnih kandidatov in da jih pri končnih volitvah v torek 3. aprila izvolimo.

Naši kandidati so: za župana Daniel W. Hoan; za mestnega komptrollerja William Tesch; za mestnega blagajnika John Rutkowski; za mestnega pravnika William F. Quick; za mirovnega sodnika Carl H. Hampe; za konstabla Fritz A. Feddersen.

Za aldermana v petem okraju kjer je največji del slovenske naselbine, kandidira s. George Tews, v 12. okraju Frank Boncel in za nadzornika (supervisor) v petem distriktu Herman G. Tucker. Imena ostalih socialističnih aldermanskih kandidatov in naših kandidatov v šolski odbor so vam razvidna v "Vestniku" in "Leadru".

Rojaki volilci, v interesu mesta je, da glasujete vsi in da glasujete za kandidate stranke, katera je DOSEGLA za Milwaukee toliko, da se ga danes tudi v kapitalističnem časopisju širom dežele razglašajo za vzor mesto. Temne sile so na delu, da ga dobe pod svojo kontrolo ter ga spremene v gnezdo korupcije in zločinov. To se ne dogodi, da pa bo naša zmaga čim večja, je potrebno, da vsi agitiramo. Tisti ki za preliminarne volitve niso še registrirani, naj se zgledajo za pojasnila v uradu stranke za peti okraj (5th ward). Starite to gotovo.

Kot omenjeno, v petem okraju kandidira za aldermana George Tews. Indorsirala ga je socialistična stranka; on je že dolgo njen aktiven član. Sodrugi Tews bo alderman, ki bo v čast našemu okraju in Hoanovi administraciji v veliko pomoč.

V. P.

POROČILO O PREJETI IN RAZDELJENI PODPORI V VZHODNEM OHIJU.

GLENCOE, O. — Nace Žemberger, predsednik stavkovnega odbora za delitev podpore, je prejel od zadnjega izkaza \$55, ki jih je prispevala milwauška J.P.Z. "Sloga" (pošiljatelj tajnik John Lenko), V. Cainkar pa je poslal \$600, kar je prispevek SNPJ. Skupaj \$655.00.

Ko to pišem, je ta vsota skoro vsa razdeljena. Bili so jo deležni člani 18. društev SNPJ. in podporo so dobili tudi nečlani. Pri razdeljevanju je delal podpisani, nadalje društveni tajniki ter odborniki našega pomožnega odbora.

Podpore so bili deležni tudi stavkarji hrvatske narodnosti, kar omenjam zato, ker se skuša delati vtis da jih pri delitvi preziramo. Delimo pravično in nepristransko.

Vsem darovalcem v imenu prejemnikov lepa hvala.

Ker nekatera društva (mogoče mnoga) pošiljajo svoje prispevke pittsburškemu Pennsylvania-Ohio Miners Relief komiteju, prosim tiste v tem okrožju ki so od omenjenega reliefa prejeli podporo ali jo prejemajo, da nam to naznanijo, in to radi tega, da ne bodo eni dobivali podpore od dveh virov, drugi, ravno tako potrebni, pa morda od nobenega.

Kdor ima skušnjo, mi bo priznal, da se ljudje radi podpor še najraje kregajo in pričkajo. V slabih časih je človek že itak nezadovoljen in se rad nad kom jezi. Ampak podpora je ljudem vzlic temu potrebna in enim mora pasti naloga, da jo dele ter sprejemajo kritike. Naš odbor ima v zadoščenje to, da dela pošteno in nesebično, da pomaga potrebnim kolikor more.

Nace Žemberger.

VAŽNA KONFERENCA J. S. Z. V PENNSYLVANIJU.

STRABANE, PA. — Eno naših najvažnejših zborovanj bo v nedeljo 25. marca ob 10. dopoldne v Slovenskem domu v Pittsburghu na 57 Butler St. Tedaj se namreč vrši konferenca JSZ. za zapadno Pennsylvanijo, katero tvorijo socialistični klubi in društva Izobraževalne akcije JSZ. Apeliramo na vse, ki še niso izvolila zastopnikov, da to store. Vabimo na to zborovanje sodruge, somišljenike in one, ki bi se radi seznanili z našim delom.

Dnevni red bo med drugim vključeval razpravo in poročila o pomožni akciji med stavkarji, razpravo o agitaciji, o odnošajih v uniji premogarjev, o delovanju hujskačev ter atentatorjev na dobro ime poštenih delavcev, o volilni kampanji itd.

Pittsburgh je središče zapadne Penne in je nekak centrum naših naselbin. Vsaka naj skrbi, da bo zastopana ne le z enim, ampak z mnogimi delegati. Iz vsake naj pride večja skupina, kajti imeli bomo razprave ves dan.

Victor Vodšek, tajnik pennsylvanske Konference J. S. Z.

RAZNO IZ DETROITA.

DETROIT, MICH. — Kako je v "metropoli" avtomobilske industrije z delom? Malo boljše kot je bilo — brezposelnih pa imamo celo armado. Delavci iz drugih mest prihajajo sem trumoma, ker se je raznesla po deželi govorica, da bodo Fordove tovarne zaposljene kot še nikoli radi Fordovih avtomobilov novega modela. Ampak dela ni za vse.

Pred zaposljevalnim uradom Ford Motor kompanije se začno zbirati brezposelni že o polnoči in čakajo do 8. zjutraj, ko urad odpro ter dobe naznanilo, če kaj delavcev rabijo ali ne. Prihajajo pa pred urad tako začasno zato, da bi bili prvi. Pri Fordu se dela pet dni v tednu. Plača je od 5 do 8 dolarjev na dan za osem ur dela.

Ostale tovarne v Detroitu obratujejo od 50 do 75% manj kot v normalnih časih. Kaj to pomeni, vedo brezposelni, ki se zamanj trudijo da bi dobili zaslužek.

Tudi mesto je sklenilo hraniti. Detroitiški mestni svet je znižal proračun mesta za 45 milijonov dolarjev. Znižanje pa je zadelo posebno dve najvažnejši ustanovi: v postavki za šolstvo je znižani proračun odščipnil \$12,000,000, in zdravstvenemu oddelku pa \$9,000,000. Znižanje proračuna pomeni, da bo odslovljenih precej mestnih delavcev.

Mogoče vas bo zanimalo: Detroitiški klub JSZ. je sklenil, da mora biti naša naselbina v bodoče boljše zastopana v Proletarcu kot doslej. Izvolil je publicijski odbor treh članov, ki ima nalogo dopisovati v ta list. Predstoječi dopis je prvi kot posledica omenjenega "ukaza". V bodoče boste izvedeli o nas in o detroit-skem mestu marsikaj.

Stari stranki si v Michiganu radi predsedniške kampanje nista posebno v laseh. Pri primarnih volitvah bodo imeli republikanci samo Hooverja in demokratje samo newyorškega gubernerja Smitha.

V nedeljo 11. marca se vrši v Detroitu na 527 Holbrook Ave. konvencija socialistične stranke države Michigan. Prične se ob 2. popoldne. Glavna točka bo volilna kampanja, nominiranje socialističnih kandidatov, konvencija v New Yorku in podobno. Vabljeni na to konvencijo so vsi člani stranke in somišljeniki.

Veselica, ki jo je priredil klub št. 45 JSZ. v pomoč stavkarjem, je prinesla \$160 prebitka. Vsota je bila

razposlana da jo razdele med stavkarje, sledečim: Nace Žlemlberger, Glencoe, O., \$50; John Trčelj, Strabane, Pa., \$37; Frank Bregar, Avella, Pa., \$50; V. Cainkar, Chicago, \$24. Slednje označena vsota je bila poslana s pripombo, da je za stavkarje v Coloradu. — Klub št. 114 se je tudi drugače zavzel v akciji za pomoč stavkarjem. Njegovi delegirani člani so šli od hiše do hiše ter nabirali prispevke v gotovini in blagu. Dobili so preko \$100, ki so bili poslani predsedniku SNPJ. v stavkovni fond. Nabrano obleko pošljemo direktno v prizadete naselbine.

Naš pevski zbor "Svoboda", ki je odsek kluba št. 114 JSZ., dobro napreduje. Šteje trideset pevcev in pevk. Koncert bo imel 6. maja in 27. maja. Program objavimo v kratkem. — *Publicijski odbor.*

IZ UPRAVNIŠTVA.

V prvih dveh mesecih l. 1927 so poslali agitatorji 274 naročnin, v prvih dveh mesecih tega leta pa 263, torej 11 naročnin manj.

"Proletarec" ima nekaj zelo delavnih agitatorjev; npr., Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.; Frances Artach, Waukegan, Ill.; Anton Jankovich, Cleveland; Anton Vičič, Chicago; nadalje v Cleveladu oziroma Collinwoodu Law. Selak, John Bozich, John Krebelj, Karl Trinajstič in več drugih, ki se oglasijo od časa do časa. Frank Petavs skrbi za razširjenje lista v Little Fallsu, N. Y. Fr. Martinjak je zopet postal aktiven za ta list v LaSallu, Vinc. Vrhovnik agitira v Universallu, Ind., Geo. Smrekar v Aliquippi, Pa., Fr. Ilersich v Virgnu, Ill., John Kopal v Johnstownu, Pa., Tony Zupančič v Greensboro, Pa., Louis Sterle v Kraynu, Pa., Anton Zornik v Herminiju, Pa., Anton Miklich v Kleinu, Mont., Jack Rupnick v Sheboyganu, Wis. itd. Imena vseh agitatorjev so objavljena v izkazih poslanih naročnin pod rubriko "Agitatorji na delu".

Nekateri store vse kar morejo, in človek se divi njihovemu prizadevanju, da se krog naročnikov pomnoži. V mnogih naselbinah je agitacija mlačna, ali pa jo sploh ni. Sodrugi in somišljeniki, smatrajte izkaze "Agitatorji na delu" za važne in potrudite se, da boste v njih zastopani tudi vi.

Te dni so prejeli tisti, katerim je naročnina potekla, opomine. Prosimo jih, da jo obnove čimprej. "Proletarec" mora plačevati svoje obveznosti. Fondov, iz katerih bi črpal za pokrivanje primanklaja, nima.

"Drama"—predmet, o katerem bo predaval s. Andrej Kopal.

Še nobenkrat ni bil v klubu št. 1 tako temeljito obdelan predmet "DRAMA", kot ga bo v petek 23. marca po redni klubovi seji s. Andrej Kopal, slušatelj čikaške univerze. Dostopna predavanja ima vsakdo; vstopnina je prosta. S. Kopal bo podal zgodovinski pregled drame in podatke ter tolmačenja njenega razvoja. Podal nam bo tendenco nekaterih svetovno znanih dram moderne dobe v primeri s slovensko dramo. Več o tem predavanju v prihodnji številki.

P. O.

Čim več naročnine znači zmanjševanje izgube. Oglasi so tudi vir, ki pomaga kriti stroške. Nekaj malega napravimo pri knjigah. Prispevki listu v podporo so v prošlem letu plačali za tisk kakih desetih števil, kar je že izdatna pomoč. Ampak nikjer ne smemo prezreti na agitacijo, da ohranimo sedanje naročnike in pridobimo nove.

*

Kdor poravnava naročnino sam od sebe, prihrani upravnistvu delo s pošiljanjem opomina in listu stroške za tiskovine in poštino. Sedanja številka je 1069. Če je vaša v oklepaju manjša, je vam naročnina potekla za toliko tednov kolikor je številka poleg vašega naslova manjša od tekoče številke Proletarca.

*

Skušali bomo, da bo letošnja majska številka prejšnje celo presegala, dasi so majske številke tega lista v zadnjih treh letih največji uspeh na polju jugoslovanskega delavskega časopisja. Da pa bo letošnja stala na enaki, ali celo na višji stopnji, je potrebna kooperacija. Kajti kar smo dosegli dozdaj, je rezultat sodelovanja. Tudi v bodoče ne bo drugače. Kjer je pomankanje sodelovanja, je uspeh nemogoč.

Razpravljajte o sklepih in navsvetih konferenc J. S. Z.

Važno za socialistične klube in društva ter klube izobraževalne akcije J. S. Z. v severnem Illinoisu in jugovzhodnem Wisconsinu.

V današnji izdaji Proletarca je na drugem mestu priobčen zapisnik zborovanja klubov in društev izobraževalne akcije 4. okrožja, ki se je vršilo 29. januarja t. l. Zaključki storjeni na temu zborovanju so vsled predstojećih predsedniških volitev, ki se vršijo to jesen izredno važni, in vsled tega apeliram na vse člane omenjenih društev in klubov, da pazno prečitajo ta zapisnik in na sejah o tem razpravljajo. Kapitalistične stranke so že intenzivno na delu in njih časopisje pridno agitira za svoje kandidate. In mar naj bomo delavci v temu oziru brezbržni, ali naj zopet pošljemo v postavodajne zbornice "prijatelje"? Ne, iti moramo na delo in se pripraviti za volitve, da bomo poslali v postavodajne zbornice zastopnike iz svoje srede. Kaj smo dobili od takozvanih "prijateljev", je najboljši dokaz splošna depresija in brezposelnost, kakoršne že dolgo vrsto let ni bilo, razmere v katerih živijo premogarji v Ohio, Pennsylvaniji, Zap. Virginiji, o katerih se zgražajo celo senatorji, ki preiskujejo po nalogu zveznega senata. In kaj smemo pričakovati v prihodnosti, upam, da ni potreba pripovedovati.

Prihodnje ali peto zborovanje klubov in društev izobraževalne akcije za četrto okrožje se vrši 6. maja v Milwaukee, Wis. Vsled tega je potrebno, da imenovani klubi in društva že sedaj razpravljajo o gotovih sklepih zadnje konference, da bo prihodnje zborovanje lahko napravilo nadaljne zaključke. — *Peter Bernik*, konferenčni tajnik.

Naročite angleški socialistični tednik "New Leader". Stane \$1 za pol leta, \$2 za celo leto. Naslov: The New Leader, 7 East 15th St., New York, N. Y. Med slovenskimi delavci ima že mnogo čitateljev. Naročite ga tudi vi.

KONCERT "ZARJE" V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Prihodnjo nedeljo bo zopet stopil pred petje ljubeče občinstvo zbor "Zarja" s svojim rednim pomladanskim koncertom, ki bo po tehniki, kakovosti glasov in izvajanju programa prav gotovo štet za eno najboljših "Zarjinih" prireditev.

Koncert se začne ob 2:30 popoldne. Ker je zelo obširen, se bo z njim nadaljevalo ob 7:30 zvečer. Ko bo program končan, sledi plesna zabava. Vstopnina za popoldne in zvečer je 75c, samo za zvečer pa 50c. Koncert bo, kot običajno, v avditoriju Slov. nar. doma.

"Zarja" ima v svojem krogu nekaj fino izvežbanih moči, ki so v glasu kakor v tehniki (izvajanju) tako izpopolnjene, da je v tej deželi le malo slovenskih pevskih zborov, ki bi se v tem oziru mogli primerjati "Zarji". Njeni solisti in solistke kakor zbor sam je že neštetokrat žel priznanje od strani publike.

Na tem koncertu nastopi tudi reorganiziran oktet pod vodstvom Mrs. M. Plut. Zvezel se je, da odnese s svojim nastopom s koncertom cel venec priznanja. Noviteta bo tudi Vodopivčev pevski prizor "Snubači", ki bodo res pravcati snubači, in Epichova kabaretna točka "Moj ljubi Avguštín". V "Snubačih" bodo nastopili komični tipi snubačev od žnidarja, šuštarja, pa do Klančarjevega Jurija. Če hočete ali ne, morali se jim boste smejeti. Ko pa pride na oder "Moj ljubi Avguštín", se pripravite, kajti to kar bo v dvorani, bo smeh in še več kot smeh. Če se kaj takega godi v dvorani, mora biti na odru pač stvar, ki je senzacija. Torej program, ki bo dal vsakemu nekaj in vse vsem.

"Zarja" se vselej potruži, da njen koncert ni samo koncert, da dá na svojem koncertu toliko kot ona more dati. In ni malo, kajti "Zarja", kot že omenjeno, je zbor, ki si je pridobil SLOVES s svojimi finimi koncerti in svojim delom. Tak zbor zasluži, da mu je občinstvo naklonjeno, torej napolnimo prihodnjo nedeljo avditorij, prvič ker bomo za malo vstopnino imeli fin koncert, in drugič, ker s tem pomagamo zboru, ki je v ponos naselbine. — *L. P.*

LISTNICA UREDNISTVA.

Delo urednika "Proletarca" postaja vse težje z ozirom na vedno večje zahteve, ki se stavijo nanj. Priobčite to, priobčite ono. In mi bi priobčili, če bi bila sredstva zadostna za povečanje lista. Mi HOČEMO, da se "Proletarec" razvija v glasilo vseh aktivnih delavcev med jugoslovanskim delavstvom te dežele. Želimo pa, da bi to hoteli tudi drugi. Cilj lahko dosežemo skupno, posamezno ga ne bomo.

La Salle. — Drugi del dopisa bo sigurno priobčen prihodnji teden. V tej številki radi zapisnika čikaške konference JSZ. ni bilo mogoče.

A. V., Chicago. — V tej izdaji ni bilo mogoče.

Dopisnikom, katerih poročila niso v tej številki na znanje. — Priobčena bodo vsa v prihodnji številki.

"Proletarec" je list, ki je urejevan tako kakor je za delavstvo potrebno, ne tako kakor "ljudstvo hoče". Tak list je vreden da ga čitate. Priporočite ga znancem.

Zapisnik illinoiske-wisconsinske konference J. S. Z.

Četrta konferenca klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ., katere delokrog je severni Illinois in Wisconsin, se je vršila v nedeljo 29. januarja 1928 v Chicagu v dvorani ČSPS.

Zborovanje je otvoril konferenčni tajnik s. Peter Bernik. Prečital je seznam zastopnikov, ki so od klubov JSZ.: klub št. 1, Chicago, John Olip, P. S. Tauchar, Anton Vičič, John Turk; št. 20 (srbski), Chicago, Peter Kokotovich, Geo. Maslach; št. 37, Milwaukee, Matt Tamshe, Victor Petek; št. 45, Waukegan, John Mahnich, Frances Artach, Louis Kužnik; št. 224, Pullman, John Jereb; št. 235, Sheboygan, Anton Zorman.

Od društev in klubov Izobraževalne akcije JSZ.: št. 1, SNPJ., Chicago, Fred A. Vider, Andrew Miško; št. 14, SNPJ., Waukegan, Martin Judnich; št. 16, Milwaukee, Wis., Albert Hrast; št. 86 SNPJ. Chicago, John Medved; št. 102 SNPJ., Chicago, Frances A. Tauchar, Mary Udovich; št. 104 SNPJ., West Allis, Anton Demshar; št. 119 SNPJ., Waukegan, Frances Velkovich; št. 344 SNPJ., Sheboygan, J. Suppanchick; št. 449 SNPJ., Cicero, Frank Stonich; št. 559 SNPJ., Chicago, Donald J. Lotrich, Louis Beniger, Valentin Videgar, John Kopach, Fr. Zavertnik; št. 566 SNPJ. Waukegan, Mary Hodnik; št. 584 SNPJ. Milwaukee, Mary Brence; št. 608 SNPJ. Kenosha, Louis Rabsel, Arthur Niemi, Gašper Turk, Stephen Mulich, John E. Mauser; št. 1 JPZ. Sloga Milwaukee, Frank Novak; št. 3 JPZ. Sloga, Anton Demshar; soc. pevski zbor "Naprej", Milwaukee, Frank Puncer, Ciril Muškalec; Slovenska narodna čitalnica, Waukegan, Anna Mahnich; Samostojni izobraževalni klub, Waukegan, Frances A. Artach.

Odbor: Peter Bernik, tajnik; John Suppanchick, organizator; nadzorni odbor: Vinko Ločniškar, Louis Kužnik, Mary Brence, Mary Hodnik.

Za predsednika soglasno izvoljen John Olip, za zapisnikarico Frances A. Tauchar.

Zapisnik prejšnje konference sprejet kot čitan. Doda se le, da sta bila prisotna od kluba št. 45 John Mahnich in Louis Kužnik, a sta iz seznama v zapisniku izpuščena.

Dopisi: Društvo "Bratoljub" JPZ. Sloga, Milwaukee, ki je v Izobraževalni akciji, sporoča, da mu je vsled gotovih ovir nemogoče poslati zastopnika na to zborovanje. Želi konferenci najboljše uspehe.

Peter Bernik, tajnik Illinoiske-Wisconsinske Konference poroča:

Posebne poročila za to konferenco nimam, ker ni bilo ničesar izrednega v času od zadnje konference, ki se je vršila 13. novembra 1927 v Waukeganu. Po skepu zadnje konference sem opozoril klube J. S. Z. v temu okrožju in društva Izobraževalne akcije, da se bo na tej konferenci napravil definitiven zaključek glede ožje zveze dramskih odsekov, zaeno z pozivom na izvolitev zastopnikov na to konferenco. Upam, da so dramski odseki klubov in društev tega okrožja o tem predmetu razpravljali in dobili potrebna navodi-

la, da bo konferenca lahko o tem napravila svoj zaključek.

V svrhu tesnejše kooperacije klubov J. S. Z. in društev izobraževalne akcije v tem okrožju in še s posebnim ozirom na predsedniške volitve, katere se vrše v tekočem letu priporočam, da naj se konferenčna zborovanja vrše letos vsaj vsake štiri mesece, da bomo šli tem bolj pripravljeni v volilni boj. Pogosta zborovanja nam bi pripomogla do čim boljših razprav o volilni kampanji in bi tako bolj sistematično vršili agitacijo.

Finančno poročilo: Stanje blagajne 13. novembra 1927 \$41.30; prejel od sod. John Gantarja, blagajnika kluba št. 45 v Waukeganu, Ill. \$50.58 kot preostanek prireditve 13. novembra 1927. Skupaj \$91.88. Stroški: Albert Hrast, konferenčni tajnik, vožnja Milwaukee-Waukegan in nazaj \$3.56; poštne znamke 40c. Skupni stroški \$3.96. Stanje blagajne 28. januarja 1928 \$87.92. — Poročilo tajnika sprejeto na znanje.

Organizator Suppanchick poroča, da mu v kratkem času od prejšnje do te konference ni bilo mogoče mnogo storiti. Pomagal je, da sta se Izobraževalni akciji pridružila dva društva, en klub in eno pevsko društvo.

Za nadzorni odbor poročajo Ločniškar, Kužnik in Mary Brence, da so poslovne knjige in računi tajnika v lepem redu.

Poročila posebnih odborov: Frank Novak, ki je bil na prejšnji konferenci delegiran da podvzame pod okriljem te konference korake za organiziranje zveze naših pevskih zborov, poroča, da se je obrnil na naše zборе, toda dosedanja propaganda ni še dobila odziva. Priporoča, naj se idejo propagira naprej in naj zanjo delujejo posebno člani pevskih zborov. Sprejet je nato predlog v tem smislu.

Poročila zastopnikov: Tauchar od kluba št. 1 poroča, da je klub zelo aktiven in je dobil vsled svojega delovanja v Chicagu tudi splošno priznanje publike. Dela opravljajo razni odseki, ki so odgovorni klubu kateremu o vsem poročajo na sejah. Blagajna je ena. Klubove priredbe so večinoma tudi gmotno uspešne. Klub zelo podpira akcijo za gradnjo zvezinega in Proletarčevega doma.

Kokotovich (klub št. 20) poroča o njihovem političnem in prosvetnem delu. Imajo svoje prostore, v katerih se vrše sestanki, seje in tudi priredbe. Ob enem je v njih čitalnica. Delo med srbskim delavstvom je zelo otežkočeno, a udruženje stori kolikor največ more. Zelo mnogo ima predavanj. Njegova imovina znaša nekaj sto dolarjev. Ima tudi svoj tamburaški zbor.

V. Petek (klub št. 37) pravi, da o aktivnostih milwauškega kluba ne more dati veliko poročila, kajti izven agitacije je skoro vsa aktivnost prepuščena zboru "Naprej", ki deluje 18 let.

John Mahnich (klub št. 45) omenja med drugim, da klub št. 45 priredi predavanje o pomenu Izobraževalne akcije. Na dramskem in prosvetnem polju deluje v Waukeganu tri napredne organizacije, vse v

PITTSBURGH, PA. V nedeljo 25. marca ob 10. dopoldne konferenca klubov JSZ. ter društev Izobraževalne akcije JSZ. v Slovenskem domu, 57 Butler St. Pridite na ta zbor jugoslovanskega delavstva v Penni iz vseh naselbin tega okrožja.

Izobraževalni akciji. Je med njimi precej kooperacije. S pomočjo sodelovanja raznih članov in članic so v stanju spraviti na oder precej dobre reči. Smatra, da so take konference pod okriljem Izobraževalne akcije zelo dobro sredstvo za negovanje skupnega dela.

L. Kužnik od istega kluba dodatno omenja, da so pridobili še dva društva v Izobraževalno akcijo.

John Jereb (klub št. 224) pravi, da se na Pullmanu z aktivnostmi ne morejo pohvaliti. Nekaj ljudi je odšlo drugam, novih moči ni, in preostane delati le med temi, ki so. Upa, da se stvari izboljšajo.

Anton Zorman (klub št. 235) omenja, da deluje klub politično, na prosvetnem polju pa posebno v dramatik. Iz Izobraževalne akcije je eno društvo odstopilo, pričakuje se pa, da kmalu zopet pristopi in poleg tega tudi eno drugo.

F. A. Vider od druš. št. 1 SNPJ. govori o potrebi Izobraževalne akcije in omenja, da je društvo, katerega zastopa, v nji že več let. Niso vsi zanjo, kajti eni so brezbrizni, nekateri celo nasprotni, v splošnem pa je članstvo za podpiranje te ustanove.

M. Judnič (druš. št. 14 SNPJ.) poroča, da se je njegovo društvo zopet pridružilo Izobraževalni akciji. Razmere v Waukeganu z ozirom na naše gibanje opisuje zelo pohvalno.

Albert Hrast (druš. št. 16 SNPJ.) je dejal, da pri njih proti Izobraževalni akciji ni opozicije. Društvo pomaga vsaki akciji naprednega značaja.

John Turk (št. 86 SNPJ.) svetuje, da bi društva, ki so v Izobraževalni akciji včasih kdo obiskal ter predaval o nje pomenu in njenem delu ter nalogah. Priporoča, da se naj bolj zavzamemo za nakup delnic za dom JSZ.

Mary Udovich (št. 102 SNPJ.) pravi, da je njihovo žensko društvo bilo eno prvih ki se je pridružilo Izobraževalni akciji. Je aktivno vseskozi in pomaga kjerkoli mogoče, finančno in moralno.

Anton Demshar (št. 104 SNPJ.) omenja, da je naselbina West Allis precej velika, nima pa zadostnega zanimanja za ustanove te vrste ali za zborovanja. Imela je pred leti socialističen klub, a je bil razpuščen. Deluje se, da se ga ustanovi ponovno. Naselbina je aktivna v akciji za pomoč stavkarjem in stori precej da ostane med naprednimi.

Frances Velkovich (št. 119 SNPJ.) pravi, da imajo precej težkoč. So v Izobraževalni akciji in društvo je pomagalo tudi v pomožni akciji za stavkujoče premogarje.

Suppanchick (št. 344 SNPJ.) omenja med drugim, da njihovo društvo plačuje v fond Izobraževalne akcije \$24 letno.

Frank Stonich (št. 449 SNPJ.) poroča, da njihovo društvo želi čim podrobnejše račune o dohodkih in izdatkih Izobraževalne akcije. Chas. Pogorelec pojasni, da se računski poročila v podrobnostih pošljejo vsako leto vsem organizacijam, ki so v Izobraževalni akciji JSZ.

L. Beniger (št. 559 SNPJ.) govori o sodelovanju njihovega društva z Izob. akcijo. John Kopach od istega društva pravi, da je prišel na to zborovanje da se seznanj z delom konference. Izprevidel je, da gre za dobro stvar in obljubljuje svoje sodelovanje. Fr. Zaverčnik pravi, da bo društvo Pioneer vedno naklonjeno Izobraževalni akciji, želi pa, da se angleško poslujočim društvom razjasni čim najbolj mogoče poljudno delo in namene te ustanove.

HALO, tepež! Mož in žena se tepeta! Hopsasa, prideta dva, in ji pretepata moža! Potem pa postane najslavnejši zdravnik v Franciji. In se izve, da ni zdravnik. Glavo mu bodo odrezali na gilotini, in ženi je hudo, ker je še toliko dela neopravljenega. Ozdravil pa je mutasto dekle, — sicer pa boste videli in slišali kako se vsa stvar izteče, ako pridete

**v nedeljo 8. aprila
ob 3. popoldne**

**V DVORANO Č. S. P. S.,
1126-28 18th St.**

kjer dramski odsek kluba šteje 1

vprizori slovito Molierjevo komedijo
v treh dejanjih in štirih spremembah

**“ZDRAVNIK PROTI
SVOJI VOLJI”**

Vstopnina v predprodaji 75c, pri
blagajni \$1.

VESELICA

**Clevelandske
Federacije S. N. P. J.**

SE VRŠI

v soboto večer 10. marca

v

Slovenskem narodnem domu

(ST. CLAIR AVENUE.)

Tekom enoletne dobe svojega obstoja, je Clev. federacija S. N. P. J. izvršila precej konstruktivnega dela v interesu članstva in jednote. Da ni brezbarvna in brezbrizna organizacija v širšem pomenu besede, je dokaz njena pomožna akcija za stavkujoče rudarje. Federacija Vas vabi, da posetite tudi to njeno zabavo. — **ODBOR.**

Mary Hodnik (št. 566 SNPJ.) obljubuje sodelovanje društva, ker ve, da gre za koristno stvar.

Mary Brencce (št. 584 SNPJ.), pravi, da se tudi mladina v angleško poslujočih društvih zanima za delo naših starejših sodrugov in članov in v veri, da je sodelovanje mladine z Izobraževalno akcijo potrebno, se ji je pridružilo.

John Mauser (št. 608 SNPJ.) pravi, da je prišlo od njihovega društva pet zastopnikov da dobe upogled v delo Konference; poročila nimajo. Poročali pa bodo o razpravah in sklepih konference seji svojega društva, katero pripada Izobraževalni akciji.

Frank Novak (št. 1 JPZ. Sloga) pravi, da njihovo društvo ne prezre ničesar, kadar se gre za sodelovanje in pomoč delavstvu. Je v Iz. akciji, pomaga stavkarjem in sodeluje v naselbini v skupnih akcijah naprednega značaja kolikor mogoče.

Anna Mahnič poroča o delu waukeganske Narodne čitalnice, ki se je ustanovila l. 1919. Podala je sliko delovanja na dramskem polju ter navedla organizacije, ki prirejajo predstave. Priporoča združenje dramskih odsekov v interesu izboljšanja predstav.

Frances A. Artach poroča za Samostojni izobraževalni klub v Waukaganu, da vprizori vsako leto več dobrih iger, da deluje družabno in je v Izobraževalni akciji.

Zastopniki milwauškega pevskega zbora "Naprej" poročajo, da je zelo aktiven in kot tak odvzame klubu mnogo dela; vsled tega se klub lahko toliko več zanima za aktivnosti na političnem polju.

Predsednik konference omeni, da so poročila zastopnikov končana; ker pa je med nami s. John Terčelj iz Canonsburga, Pa., želi, da nagovori to zborovanje. S. Terčelj omeni, da je prišel v Chicago na sejo gl. odbora SNPJ., in ob tej priliki je posetil to zborovanje. Govoril je o položaju rudarjev z ozirom na stavko in o pomožnih akcijah. Pomoč jim je potrebna, kajti vsled dolgotrajnega boja so ob vsa sredstva in so odvisni od pomoči svojih bratov. Omenjal je razne naše organizacije, katere se trudijo da zberejo čim več denarja in obleke za stavkarje. Vse kar pride na njihov odbor, je razdeljeno pravično, kajti podporo dobe najpotrebnejši. Ne odločuje prijateljstvo, ne pripadnost k veri ali strankam, ampak potreba.

Nato je predstavljen s. Ludvik Medveshek, ki je prišel v Chicago po istem poslu kot predgovornik. Govoril je o delu sodrugov in delu clevelandske federacije društev SNPJ. v pomožni akciji za stavkarje.

V razpravi o pomožni akciji za premogarje so razni zastopniki poročali o delu v ta namen, ki ga vrše društva, klubi in posamezniki v naselbinah. John

Terčelj je rekel, da so naši delavci pokazali toliko volje za pomoč posebno v nekaterih krajih, da so vredni priznanja. Se vsem darovalcem v imenu stavkovnega odbora v Penni zahvali za prispevke.

Po teh poročilih pojasni v angleščini razmere in pa razpravo s. D. J. Lotrich, da je tako tudi mladina, ki ni toliko večja slovenščini, dobila boljši upogled.

Ker bo treba sejo kmalu končati, predlaga Bernik, da se točka o našem tisku in agitaciji odloži na prihodnjo sejo. Sprejeto.

Frank Novak poda referat o volilni kampanji (podrobno bo objavljen v Proletarcu izven zapisnika. — Op. zapisnikarice). Govori o krizi, katere posledica je brezposelnost, in smatra, da sedaj je čas iti pred delavstvo ter mu predložiti naš program ter ga povabiti na pristop v našo stranko. Priporoča: Izobraževalna akcija naj se razširi med vse jugoslovanske organizacije. Dobi naj se sredstva ter vposli stalnega organizatorja, ki bo poleg agitacijskega dela prihajal tudi na seje društev ter jih informiral o delu Izobraževalne akcije in nalogah ki jih ima JSZ.

Agitacijska poročila naj se priobčuje v Proletarcu in drugih nam naklonjenih listih.

V razpravo o teh nasvetih so posegli Tauchar, Terčelj, Alesh, Ločniškar, Zavertnik, Vider, Novak, Miško, Zorman in drugi.

Alesh predlaga, da ta konferenca izvoli kampanjskega managerja za svoje okrožje.

Vider predlaga, da se izvoli odbor treh članov, ki naj ugotovi, kako dobiti za pokrivanje izdatkov kampanjskega ravnatelja potrebna sredstva, ob enem pa naj priredi tudi načrt za kampanjsko delo.

Sprejeta oba predloga. Poročilo bo podano prihodnji konferenci.

Sledi referat s. Aleša o naši agitaciji med mladino. (Bo priobčen v Proletarcu izven tega zapisnika.)

V razpravi o Aleševem referatu pravi s. Fr. Zavertnik, da bi bilo potrebno obnoviti postojanke socialistične mladinske lige, kakor so obstojale pred vojno. Svetuje, naj se ustanovi klub mladine ter se ga pridruži JSZ., ali pa naj se jim dovoli, da so lahko direktno pridruženi stranki.

Miško je mnenja, da se bi dalo doseči uspehe, če bi organizirali mladinske soc. klube, kakor so podporne organizacije začele ustanavljati mladinska društva. Priporočljivo bi bilo, da "Proletarec" da par strani za angleško čtivo, kar bo na našo agitacijo med mladino dobro vplivalo.

Radelj ml. in Lotrich sta mnenja, da bi aktivnih delavcev med mladino sedaj ne bi bilo dobro cepiti, kajti pusti se jim naj, da najprvo utrdijo mladinska

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

društva, ob enem pa naj se jih navaja, da jih ohranijo za naše ideje in da sodelujejo v JSZ. potom njene Izobraževalne akcije. Priporočljivo je tudi, da naša mladina pristopa v obstoječe klube JSZ., kjer se bo boljše uvedla v naše delo; razprave kadar potrebno so lahko angleške in slovenske.

Puncer izvaja, da je mladino najlaglje zainteresirati, če jo dobimo v naše pevske in dramske zборе.

Te razprave so se udeležili poleg omenjenih še Tauchar, Vider, Kužnik in drugi.

Tauchar predlaga, naj klubi do prihodnje konference razpravljajo o priporočilih za zbor JSZ., da se mu jih predloži v urejeni obliki. Sprejeto.

Sledi referat o naših pevskih zborih z ozirom na ustanovitev zveze pevskih društev. Referiral je s. Frank Novak. Sklep glede te zadeve je bil storjen pod točko "poročilo posebnih odborov". Priobčen bo na podlagi razprave in referata o tem tudi članek v Proletarcu.

Sklep in priporočilo konference je, da se zveza pevskih zborov, ki so socialistični ali pa našemu pokretu prijazni, v tem okrožju ustanovi.

Sledi razprava o naši dramatikki z ozirom na povečanje sodelovanja med dramskimi zbori posameznih naselbin tega okrožja. Sklenjeno, da se predstave ponove v raznih naselbinah, to je, da se po možnosti izmenjujejo. Potrebno pa je, da je v vsakem slučaju napravljen dogovor glede kritja stroškov in da je vse sporazumno urejeno med gostujočim zborom in prireditelji. Sklenjeno, da naj klubi objavijo seznam iger ki jih imajo, da bomo imeli pred seboj povsod točen seznam in da si tudi na ta način medsebojno pomagamo.

Na priporočilo tajnika in zastopnikov je konferenca sprejela sledeče sklepe:

Tajništvo Izobraževalne akcije JSZ. uredi vse potrebno glede predavanj v naselbinah Waukegan, Milwaukee in Sheboygan in pri društvu št. 86 SNPJ. v Chicagu.

Mandat za obnovitev kluba JSZ. v West Allisu se poveri klubu št. 37 JSZ., in naloga za pojačanje kluba v Pullmanu sodrugom v Pullmanu in klubu št. 1.

Pojasnila o nalogah in delu Izobraževalne akcije JSZ. oskrbita angleško poslujočim društvam tajnik Konference in Donald J. Lotrich.

Volitve odbora Konference:

Tajnik-blagajnik, Peter Bernik, Chicago; organizator, John Suppanchick, Sheboygan; nadzorni odbor: Louis Kužnik, Waukegan; Vinko Ločniškar, Chicago; Mary Hodnik, Waukegan.

Za poročevalca o literaturi in delavskem tisku sploh John Olip; odbor za sestavo načrta za financiranje naše volilne kampanje: F. A. Vider, Frank Novak, A. Miško, Geo. Maslach. Kampanjski organizator, F. S. Tauchar. Odbor za ustanovitev zveze pevskih društev, Frank Alesh, Frank Puncer in Frank Novak.

S. Fr. Novak poroča, da so bili na zadnjem zborovanju društev J. P. Z. Sloga izvoljeni trije člani, da pridobe društva te Zveze katere glavni urad je v Milwaukee, za pridruženje k Izobraževalni akciji. Nekaj društev je že pristopilo in je upanje, da pristopijo tudi druga. Poročilo se vzame z odobravanjem na znanje.

Sklenjeno, da se vrši prihodnja konferenca v nedeljo 6. maja v Milwaukee, Wis. Vse predpriprave izvrši milwauški klub št. 37 JSZ.

John Olip, predsednik zborovanja;

Peter Bernik, tajnik Konference;

Frances A. Tauchar, zapisnikarica.

KONCERT

PEVSKEGA ZBORA

"ZARJA"

CLEVELAND, O.

v nedeljo 11. marca

ob 2:30 popoldne

V SLOV. NAR. DOMU

Vstopnina popoldne in zvečer 75c.

Samo za večerni program in zabavo 50c.

PROGRAM:

- 1.) Delavski pozdrav, poje moški zbor
- 2.) Solnce čez hribe gre (Fr. Ferjančič), tenor solo L. Belle
- 3.) Pomlad, dvospev, Fr. Plut, Mary Ivanush
- 4.) Lovska (Fr. Gerbič), poje damski zbor
- 5.) Soča, poje moški zbor "Jadran"
- 6.) Ladje bele, ladje lepe (Iv. Zorman) L. Belle
- 7.) Povejte ve planine (Gerbič in Rossman), moški zbor "Zarja"
- 8.) Pesem raznih stanov, damski kvartet: Dani Oblak, Mary Marn, Ena Oblak, Amalia Plut
- 9.) Ljubezan in pomlad (A. Medved), moški oktet
- 10.) Gypsy Countess, dvospev, Dani Oblak, Fr. Plut
- 11.) Pozdrav iz daljave, mešan zbor "Jadran"
- 12.) Zapoj mi pesem, dekle (L. Prelovec), moški zbor "Zarja"
- 13.) Vinska (Fr. Gerbič), moški kvartet, L. Belle, Fr. Plut, Vid Jančič, Fr. Stanovnik
- 14.) O mraku (A. Vilhar), mešan zbor "Zarja"

Konec popoldanskega programa. — Nadaljevanje ob 7:30 zvečer.

- 1.) Svarilo (J. Lahajnar), mešan zbor, alt solo Mary Ivanush, duet Emily Svigel in M. Ivanush
- 2.) Sijaj, sijaj solčnice (Fr. Ferjančič), moški oktet
- 3.) Na jezero (J. Tomšič—I. Ivanush), poje damski zbor
- 4.) Kazen (Fr. Gerbič), poje moški kvartet
- 5.) Moj ljubi Avguštin, kabaretna točka, predvaja Anton Eppich, pri klavirju Amalia Plut
- 6.) Snubači (Vodopivec); dramski prizor. OSEBE: L. Belle, Fr. Plut, Anton Smith, Fr. Mahne, H. Mayron, J. Plemel, Emily Svigel, Frank Mavrič.

PO PROGRAMU PLES IN PROSTA ZABAVA V SPODNJI DVORANI.

Dobra postrežba za vse.

IVAN NAGLIČ.

*Umrl je mož,
kje tak je še med nami?*

V soboto, dne 25. februarja, zgodaj zjutraj, je zavrnil telefonski zvonec. Klical me je na "long distance" sodrug Frank Naglič iz Krayna, Pa., brat umrlega Ivana Nagliča, ki me je obvestil, da Johna ni več med živimi. Preminil je baš na svoj 42. rojstni dan. — Ta vest me ni preveč presenetila, kajti vedel sem že prej, da zanj skoraj ni rešitve. Bolehal je za takozvano "majnarsko jetiko", kateri boleznimi zdravniška veđa še do danes ni kos. Bolehal je nad dve leti, nakar ji je podlegel.

Ko sem ga zadnjič obiskal, mi je kazal roke in noge: glej, kakšen sem; sama kost in koža me je še. Tolažil sem ga; potrpi; vse se bo še na bolje obrnilo in ozdravil boš. On pa je samo odmajal z glavo: Nikar, prijatelj, me ne tolaži; dobro poznam svojo bolezen. . . . Toda, ali naj se radi tega žalostim? Čemu naj si še z žalostjo grenim življenje? — In pričel je pripovedovati vesele anekdote, da je še mene pripravil v smeh. Bil je namreč pokojnik eden onih, ki izredno ljubijo humor; nikoli ni vladalo dolgočasje v družbi, v kateri je bil on. Tudi svojo družino je znal čudovito tolažiti do zadnjega. Zdravja si je iskal pri neštetihi zdravnikih in v sanatorijih, toda bilo je vse zaman.

John Naglič je prišel v Ameriko leta 1904, kot 17-letni mladenič. Skoro ves čas svojega bivanja v tej deželi je prebil v naselbini Dunlo ali Southertown, sedaj Krayn. Bil je izredno veselega in živahnega značaja. Pred dobrimi šestnajstimi leti si je poiskal družico, ki mu je rodila četvero otrok, in sicer troje deklic in enega sinčka. Otroci-sirote so stari od šest do šestnajst let.

**Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.**
Naročite si dnevnik
"PROSVETA".
List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovenem in Hrvatom
v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

Pokojnik je bil dolgoletni član SNPJ., na katero je bil vedno izredno ponosen. Bil je tudi zelo delaven sodrug ondotnega socialističnega kluba, dokler ni v boleznimi omagal. Istotako je bil pokojnik navdušen pevec in član pevskega društva "Vihar", pri katerem je sodeloval, dokler mu je bilo mogoče. Sodeloval je tudi pri godbi, dokler je ista obstojala. Skratka: sodeloval je povsod, kjerkoli je le mogel, zlasti pa je z veseljem deloval v kulturnih društvih. Zavedna slovenska naselbina Krayn ga bo težko pogrešala, kakor ga bo težko pogrešal vsak, kdor ga je poznal.

Pogreb, ki je bil civilen, se je vršil v ponedeljek 27. februarja. Udeležba je bila kljub mrzlemu vremenu ogromna. Rojaki, prijatelji, društveni sobratje in sodrugi so prišli skupaj od vseh strani, da so mu izkazali zadnjo čast in priznanje za njegovo požrtvovalno delo. Ob grobu so mu govorili prijatelji v slovo, in marsikatero oko se je ob tej priliki orosilo.

Pokojni sodrug John zapušča, kot že omenjeno, žalujočo soprogo in štiri otroke, v Ameriki štiri brate, v starem kraju pa starše in nekaj bratov ter sester. Pokojnik je bil doma iz Žirov na Notranjskem, kjer so njegovi ljudje utrpeli za časa katastrofalne povodnji občutno škodo.

Naj Ti bo lahka zemlja nad Tvojim prezgodnjim grobom! — Žalujoči rodbini in vsem ostalim pa izrekamo naše iskreno sožalje!
A. V.

ZBUDIMO SE!

Proletarci, zbudimo se, delo nas kliče!
Delo, ki ga ne izvršujemo, a ga moramo, če hočemo svobodo.

Proletarci, piščalka vas kliče, v fabriko, v rov.

Vi vstajate, hitite, da niti minute ne zamudite.

Kaj pa delo, ki ga morate opraviti zase?

Se vam ne zdi, da ga zamudite? Čemu ne hitite?

Proletarci, zbudimo se, NAŠE delo nas kliče!

Jacob Kotar.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

V ŠČIPCI

TUDI V AMERIKI MOLIMO ZA DEŽ!

V nekaterih krajih Californije je suša. Poljedelci so v strahu za pridelke. Katoliški duhovniki so določili poseben dan molitve za dež. Katoliška cerkev ni znala nikoli drugega kakor moliti za dež v času suše. Pametni so spoznali, da se da reke izrabiti za namakanje zemlje, in to so storili posebno v Californiji. Molitev suše nikoli ne odpravi. — *Californijski vrtnar.*

LJUBLJANA "RASTE".

V letu 1927 je bela Ljubljana narasla v prebivalstvu za pet oseb. Če bo šlo tako naprej, bo prej konec sveta, ali vsaj konec Ljubljane, predno bo štela 100.000 prebivalcev. — *A. R., Cleveland.*

J.S.K.J. DOBILA NOVEGA ČLANA.

Zvonko Novak je pristopil v JSKJ. Sprejelo ga je čikaško društvo "Zvon" na predlog Andreja Špolarja. Bil je predlagan pred tem v društvo "Jugoslovan" iste jednote, a ga je odklonilo, ker je smatralo, da člani, ki pristopajo vsled lova za službami, ne morejo biti dobri člani. Konvencija bo kmalu, z "Glasom Svobode" gre piškavo — morda bi se prišlo k "Novi Dobi"! Kamor Bingelj pristopi, pristopi samo radi svojih interesov, ki niso v skladu z interesi organizacije. Pristopil je v SNPJ. radi službe, in odstopil, ko je službo izgubil. Je član SSPZ., da ji urine "G.S." za glasilo. Pristopil je v JSKJ., da bo še tam pekel svojo zgago in škikl "po stolčku". — *Eden, ki ni vesel novega brata.*

ENE VRSTE PTIČI SKUPAJ LETE.

Kaj si mislite o "komunistih", hotelirjevih "progresivnih" in Bingljevih svobodomiselnih, ki se zatekajo h klerikalnemu prvaku, lastniku takozvane "gospodarske pisarne" v Ljubljani, in mu pomagajo v boju za diskreditiranje delavskih združnih zavodov na Slo-

venskem? Vsi prej naštetih imajo en skupen interes, ki je vsakemu ki jih pozna znan. Zato delajo skupaj! *Janez Zlatoust.*

"GLADIJATORJA" ZBIJAJO.

Zadnjič, ko so imeli v Jolietu sejo gl. odbora KSKJ., je njen porotni odbor prosil za razsvetljenje in se nato lotil fajmoštra Černeteta. Duhovnik gor, duhovnik dol, to kar počne, je kaznjivo, pa je! Ampak duhovnik je — ne smemo! In so še malo molili ter zaključili, da se svetemu možu v Sheboyganu naroči, da z "Gladijatorjem" takim kot je preneha, ali pa bo suspenzija. Ker ni prenehal, je suspendiran in tako se bi lahko dogodilo, da bo Rev. Černe brisan iz KSKJ. Černe pravi da ne bo in da bo njegov "Gladijator" še izhajal.

PRIZOR S SEJE GL. ODBORA K.S.K.J.

Predsednik moli. Ko je izrečen "amen", se začne prepir. Vpitje vsevprek. Besedne batine padajo tudi po fajmoštru Černetu. Porotni odbor poroča, kaj je zaključil. Ne tega v zapisnik, so rekli eni in so zmagali. Binglju je prav, kajti "cenzura" je v KSKJ. dovoljena. Jezi pa se nad zapisnikom seje gl. odbora SNPJ., ker ni nikjer nič opazil o kakem hudem kregu, nezaupnicah in batinah. Ni jih bilo — pač dober odbor, kajti vsak odbor, ki ga Bingelj ne mara, je dober. *J. S.*

DNE 25. MARCA V PITTSBURGH.

Fantje, možje in žene, v nedeljo 25. marca se vidimo v Slovenskem domu v Pittsburghu na Butler Streetu. Imeli bomo konferenco naših klubov in društev. Slabi časi so, ampak če bomo jamrali vsak zase ne bo nič pomagano. Dajmo držat skupaj in rabit pamet, pa bo boljše enkrat. — *Pittsburska cekarica.*

TRI AKRE ZEMLJE.

Sedaj pa le razpravljamo o zavetišču! Bingelj sporoča, da ponuja neki rojak blizu Chicaga tri akre

H. Gregory Prusheck,

SLOVENSKI UMETNIK

141 Asbury Ave.,

Evanston, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG
Urad, 3724 West 26th Street
Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-
duje od 2. do 4. pop., izvenzemli torek in petek, in od 6. do 8.
zvečer vsak dan.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD. GRAVEL

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGU

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot re-
galij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih za-
stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih,
po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih in-
strumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUM-
BIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter
hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.
Za obilna naročila se toplo priporočam.

zemlje zastoj, če se odločimo zgraditi zavetišče. Ja, sedaj ga homo pa dobili! Bingelj bo povedal ime radodarnega rojaka šele ko se odločimo za tiste tri akre, kjerkoli so že. Ker smo sedaj vsi navdušeni za razpravo, ker nas je počuegetal kar s tremi akri — bi nam bilo navdušenje olajšano, če bi vedeli, kje je tisti košček zemlje? Kako naj sploh razpravljamo o nji, če ne vemo kje je! — *J. H.*

KEDAJ JE MANJŠINA VEČINA?

Glasilo okrožničarjev SNPJ. je poročalo, da je 80 društev podprlo resolucijo društva "Ferrer". Kako je Bingelj to izvedel preje predno je bilo poročano društveni seji, vedo pač v hotelu. A nekaj je le zamolčal: Razliko v članstvu, ki je med društvi katera so nasledla okrožnici, in onimi, ki so podprla stališče glavnega odbora. Vzlic temu trdi Bingelj, da je ogromna večina članstva za njegov samoproglašen glavni urad in proti onemu, ki ga je izvolila konvencija. Osemdeset društev pomeni 14% društev, število po članstvu pa se ta odstotek še zelo zniža. Torej trik se je ponesrečil. Manjšina ne more biti večina. — *BB.*

SVET NAPREDUJE.

Otroci od 7. do 12. leta vedo danes veliko več in imajo več znanja kot pa otroci od 40. do 60. leta.
Spoznavalec.

NALEZLJIVA BOLEZEN.

Od kar je Dernačka v Neffsu oblekla Bartulovičevo srajco, je dobila manijo da laže in obrekuje kakor on. Sleci jo, ženska, da ozdraviš! — *Svetovalec.*

KAKO DOBITI VEČ PROSTORA V LISTU?

Urednik se teden za tednom pritožuje, da mu manjka prostora. Kako ga dobiti več? To je težje vprašanje kot pa navadna uganka. Kdor odgovori nanj najboljše, dobi knjigo, ki si jo izbere sam iz cenika knjig, ki pa v ceni ne sme presegati \$1.25. Odgovori bodo priobčeni zadnji teden v marcu.

VAŽNO ZA CHICAGO I OKOLICU.

"Slobodna govornica" Jugoslavenskog Prosvjetnog Udruženja u Chicagu, Ill., imat će svoje redovito predavanje u subotu, 10. marta 1928, u prostorijama na 1345 W. 18th Street, Chicagu, Ill.

Tema: *Bitne razlike medju slavenskim jezicima.*

Predavat će *Franjo Preveden* sa čikaškog sveučilišta.

Ulaz je svakome slobodan i besplatan. — Pozivlju se sva braća Hrvati i ostali Jugoslaveni na ovo važno znanstveno predavanje.

Početak u 8 sati na večer.

Odbor "Slobodne govornice".

Spomladanske bolesti.

Pričetek pomladi je 21. marca, ampak kraljica Zima se le nerada poslovi od svojega žezla. Zelo pogosto pošilja mrzle vetrove, meglo in slano. Vaš želodec mora biti v najboljšem redu, če se hoče obvarovati pred pomladnimi vremenskimi vplivi. Trinerjevo Grenko Vino je zdravilo, ki ga potrebujete v ta namen. Pri vseh drugistih. Pišite na Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicagu, Ill., za BREZPLAČEN VZOREC. Priložite 10c za pošiljalne stroške.

Kupon za brezplačen vzorec.

Ime .....

Ulica .....

Mesto .....

N2

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo dopoldne in četrtopoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrugi, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

VEČ KOT 40 LET

služi ta banka verno in pošteno vsem, ki njeno službo potrebujejo v bančnih poslih. Tisoče ljudi ji je poverilo prihranke, kateri znašajo mnogo milijonov dolarjev.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

vogal zapadne 19. ul. in Blue Island Ave., Chicagu, Ill.

Največja slovanska banka v Ameriki.

URADNE URE: od 9. zjutraj do 4. popoldne, v ponedeljek in soboto od 9. zjutraj do 8. zvečer.

ZA VELIKONOČNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO SE OBRNITE NA NAS

